Ateitis

1949
NR. 3 (11)

Kai ruduo plėšia nuo medžių lapus, kai mus pačius dar toliau tremia nuo gimtų ežerų, nuo tų laukų, kur sėjėjas beria grūdą į žemę, ko nuliūdome, draugai, ir išsigandome?! Ar tokie kadaise traukėme iš degančių namų? Juk tada mūsų tikėjimas buvo tvirtesnis už akmenį, o nūnai į mūsų sielą įslinko baimė: kažin, ar mes pakelsime, ar sugrįšime tėvynėn? Ten bus daug vargo, o čia susisuksime patogų guolį ir, apsikabinę piniginę, jaukiai gyvensime.

Jau atsiranda, būkim atviri, vienas kitas ir mūsų tarpe abejojantis Lietuva. Jie kaip kiškiai žvalgosi, kur rasti sau patogią ir saugią vietelę. Mes esame atlaidūs — toleruojame tuos pūvančius lavonus. Nepastebime, kaip jie nuodija ir mus, kaip sėja rudenišką nuotaiką. Palikime tuos menko tikėjimo žmones mirti jų menkystėje! Ne jie prikels ir atstatys Lietuvą! Ne jiems pro kančios ašaras svaigti gimtųjų laukų grožiu! Jie, pabaltinti grabai, mirdami prašys prideti prie širdies pinigą, jų dievą, ne tėviškės žemės saują!

Jei jie dar nėra visai apkurtę gimtosios žemės šauksmui, dinamituokime juos, kad prasivertų platesni ir prasmingesni horizontai! Jeigu jie nepakeliamai suklupę, — neverkime prie jų kapo. Jie neverti mūsų ašarų, kai mūsų geriausi draugai, kankiniai, partizanai, kurie krauju išrašė savo Meilę Lietuvai, dar neapraudoti. Neverkime-, bet drąsūs praeikime tolyn, kad mūsų žingsnių tvirtybė juos gąsdintų.

Jeigu mūsų kartų kartos galėjo iš pavojų išnešti gražiausią tautų žiedą Lietuvą, — negi mes silpnesni už praėjusius? Argi nebuvo dėtos į mus viltys? Tai ko drebame ir puolame į dulkes, išsigandę vargo?! Jei gyventi, tai gyventi dideliu gyvenimu! Viską pakelti ir nepalūžti! Bloškime iš savęs rudenį ir dvejones! Mes kovų vaikai, kovų iki pergalės! Mes audrų vaikai, kuriems džiaugsmingai šviečia žaibai ir griaustinis pritaria jų žingsnių ritmui. Suglaudinkime gretas, sustiprinkime žingsnius, kad sutrintume kiekvieno netikėjimą. Nesibijokime jokių audrų, nes tik audros atneša laimėjimus ir sujudina mases. Ir kai užklups mus didžiausi bandymai, kai kalnai grius ant mūsų, neišsigąskime ir nebijokime: Galybių Viešpats su mumis.

Ne verkšlenti, ne pražūti ir užsikasti keliaujame į svetimus kraštus. Keliaujame, kad Lietuvą išgarsintume, jai parneštume garbę ir išplėštume ją iš audrų.

Tiktai drąsiau, draugai, tiktai, tvirtu žingsniu pirmyn!

A. D.

LIETUVOJ RUDENĖJANT

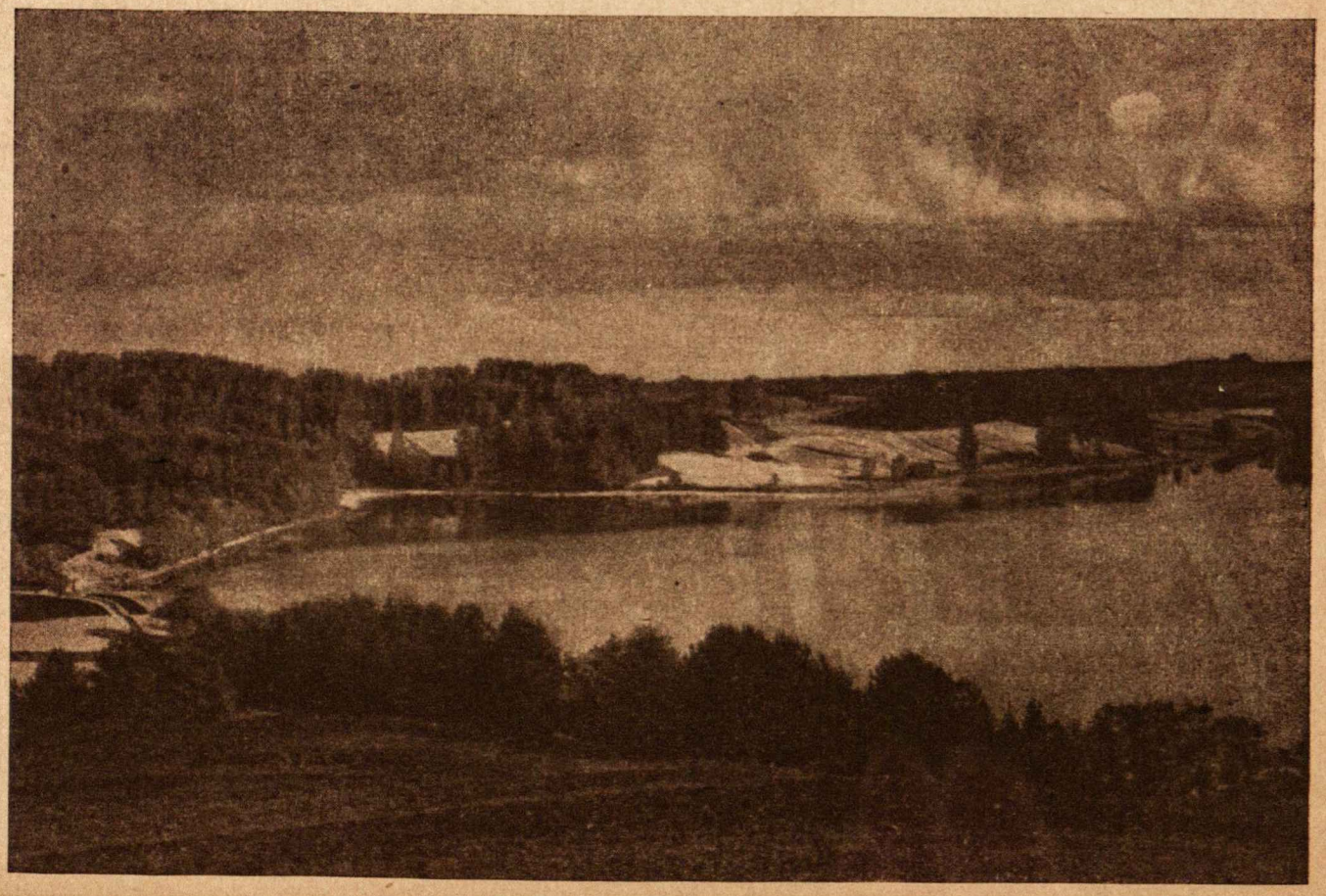

NEŽINOMO
BROLIO NEKROLOGAS

VINCAS JONIKAS

ATEITIS
680 BUSHWICK AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

Vidurnaktį, prie miško tako,
Po švino potvynio sraunaus,
Tėvynė — Motina neteko
Visų mieliausiojo sūnaus.

Jį kaime priėmė pasaulis,
Liūliavo vėjai keturi,
Saulutė liejosi į kaulus —
Jaunystė brendo patvari.

Nebuvo ko liūdėti, skųstis —
Iš metų žengė į metus,
Lankoj, talkoj ar šokio spūsty
Jam buvo laisva ir platu.

Aidėjo kloniai numylėti
Dainom vasarnakčio vėlaus,
Viliojo margos kraičių klėtys,
Kaimynai gyrė prie alaus.

* * *

Rudens audroj šermukšniai biro,
Juos baigė juodos varnos lest,
O daug jaunų to kaimo vyrų
Dainavo per išleistuves.

Ten buvo daug alaus išgerta
Ir šėlo šokiai svaiginą,
Paskiau, lydėta ligi vartų,
Žadėjo laukti mergina.

Pulke — viskas, kaip knygoj, aišku,
Daug jauno džiaugsmo spindulių, —
Galėjo mylimai į laiškus
Atrinkt linksmiausius žodelius.

Kautynėms jėgą išmėginęs,
Drausmės įgijęs ir žinių,
Atlikęs pareigą tėvynei,
Sugrįžo šauniu eiliniu.

Jau ruošėsi lizdelį jaukų
Pradėt su mylima abu,
O čia — raudonos liūtys plaukia
Per žemę, skaldomą žaibų.

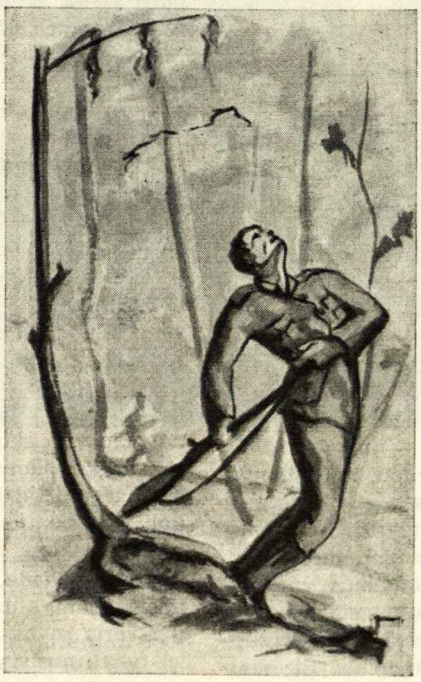

Surinkęs daug drąsiausių vyrų,
Prisiekė žemės neapleist —
Kulka ne vieną širdį tyrą
Nuskynė po beržais kupliais.

Ramiai draugams kapus supylęs,
Audroj budėjo ir speige,
Ateinančia nebe už mylių
Tikėjo pergale svaigia.

Tikėjo dar išvysti saulę
Vidur beviltiškos nakties,
Ant balto žirgo šaunų, šaulį,
Kurs laisvėn vieškelį nuties.

Sugrįš po viesulo mergelė,
Pasilgus vyturio dainos, —
Tik pro minas praskint jai kelią,
Rytojai šviesūs įdienos.

* * *

Pagavo viesulo verpetas,
Viską nešąs, viska rijąs,
Dienas pačių gražiausių metų,
Mergelę jauną ir svajas.

Tamsiau, tamsiau padangė niaukės,
Aidėjo aimanos kančių,
Žėravo tolimos palaukės
Liepsnom sodybų degančių.

O niekas nešaukė kovoti,
Sustoti mirčiai prieš akis —
Visam žalios tėvynės ploty
Ji šoko, siautėjo klaiki.

Tolyn, tolyn skubėjo žmonės,
Ugnies ir siaubo genami,
O jis nublaškė abejones
Ir liko kaime sename.

Žūtbūtinės kautynės tęsės
Už margas tėviškės lankas,
Kol kartą viltis jo trapiąsias
Pakirto giltinės ranka.

Ir veltui kraujas kerštо šaukė
Balsu visuotinos kančios —
Nutilo saulės nesulaukęs
Vidur nakties patekančios.

Užgeso vienišas, apleistas
Kovos išretintų draugų, —
Aplink bežadis, kurčias raistas,
Kaip sargas, rūsčiai paslaugus.

Pušaitės, gedulu sutemę,
Pašlakstė kūną rasele, —
Tegu priglaus gimtoji žemė
Maldingai ošiančiam šile.

Neliūdna jam vienam ten būti, —
Ten voverės giles aižys,
Ant kapo gėlės links, gegutės
Lankys, draugystė bus graži...

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

PILNUTINĖS ASMENYBĖS BRUOŽAI

J. KAVALIŪNAS

Žmonės savo charakteriu skirtingi

Žmonės tarp savęs labai nevienodi. Jie nevienodi tiek savo išorine fizine struktūra, savo biologine konstitucija, tiek savo vidum, sielos bei dvasios ypatumais. Nelengva todėl pažinti ir suprasti žmogų, ypačiai jo vidinį gyvenimą. Net pačiam save sunku pažinti. Todėl yra susidariusi net atskira mokslo šaka žmogaus sielos bei dvasios gyvenimui ir reiškimuisi suprasti, būtent charakteriologija. Ji išsivystė ypačiai pastaruoju metu ir davė daug naujos šviesos. Pati charakterio sąvoka tačiau labai nevienodai nusakoma. Pagal daugelio charakteriologų supratimą, charakteris yra vidinis asmenybės branduolys, tas gyvasis centras, iš kurio išsiplėtoja žmogaus būsena.

Žmonių charakteriai skirtingi, nes nevienodą charakterį atsineša žmonės su savim į pasaulį, be to, ir, palyginti, labai vienodi charakteriai, kaip, pvz., kai kurių dvynukų, gyvenime nevienodai išsiplėtoja ir pasidaro skirtingi, nes nevienodoj aplinkoj augama ir nevienodas auklėjimas gaunamas. Dėlto gaunasi dvejopas žmonių skirtingumo pagrindas: iš vienos pusės prigimtis bei paveldėjimas ir iš kitos — įtaka iš šalies, kurią daro aplinka, auklėjimas bei, vėliau, auklėjimasis. Todėl yra skiriamas neretai prigimtasis charakteris ir išvystytasis charakteris. Abudu kartu sudaro visą asmenybę. Prigimtasis charakteris tai gimimu atsineštinis, giliai įdiegtas pastovus individualaus žmogaus savitumas. Jis apima visus vieno žmogaus sugebėjimus, polinkius, interesus — vienus stipresnius, kitus silpnesnius, net vienus kitiems prieštaraujančius. Šie savitumai atsinešami neišvystyti, praduose. Žmogui augant bei plėtojantis, tie pradai nevienodą veikmę gauna — vieni, būtent, išvystomi, kiti tramdomi, vieni ugdomi, kiti užgniaužiami, apvaldomi bei modifikuojami. Taip su laiku pasiekiama daugiau ar mažiau darnios vienybės, kuri apsprendžia žmogaus siekimus ir veiksmus. Jei prigimtasis charakteris duoda gausybę galimybių, skirtingų kiekvienam paskiram asmeniui, tai išvystytasis charakteris rodo, kurios tų galimybių ir kuriam laipsny tapo realybe.

Kas turi daugiau reikšmės žmogaus gyvenime: jo prigimtoji bei paveldėtoji dalis ar aplinkos, auklėjimo bei ugdymo įtaka? Ši problema šiandie tebėra gyva ir atsakymai nevienodi. Reikšminga paveldėjimu atsineštinė dalis, nes ji lydi žmogų visą gyvenimą, niekas joje neištrinama ir nepanaikinama, o gali būti tik vienoms paleidžiamos vadžios, ir jos pilnai reiškiasi bei išsivysto, kitos gi gali būti tramdomos, apvaldomos, modifikuojamos ar net ligi gyvenimo galo užgniaužiamos. Turi savo dalį žmoguje ir auklėjimas. Šioji auklėjimo dalis turi dažnai, jei ne dažniausiai, lemiamos reikšmės žmogaus gyvenime. Jei visą žmogaus asmenybę palyginsime indui, tai indo forma bus daugiau paveldėjimo, atsineštinis dalykas, o koks turinys bus į tą formą įlietas, priklauso daugiau nuo tolimesnio gyvenimo, aplinkos ir auklėjimo.

Pagrindiniai žmonių tipai

Kokios yra bent pagrindinės tos formos, žmonių reiškimosi būdai? Pastovus ir stiprus, jei ne lemiamas vaidmuo čia priklauso temperamentui. Nuo seno, nuo Hippokrato ir Galeno laikų, žinomi 4 temperamentai: sangvinikas, melancholikas, cholerikas, flegmatikas. Pastaraisiais dešimtmečiais stengiamasi žmonių reiškimosi formas suvesti į dvi pagrindines grupes: schizothym ir zyklothym (Kretschmer), desintegriert ir integriert (Jaensch), introvertiert ir extravertiert (Jung), tvirto ir banguojančio vidinio turinio (Pfahler). Terminai skirtingi, bet esmėje pirmieji tipologiniai vardai (schizothym, desintegriert, introvertiert...) sudaro vieną grupę, o antrieji — kitą skirtingą grupę. Šiedvi grupės skiriasi ne tik psichologiškai, bet ir savo fizine konstitucija. Taip, sakysim, nustatyta, kad astenikai, tieji ploni ir sausi žmonės, ir atletikai, stambių kaulų ir raumenų žmonės, bus paprastai savo vidine struktūra šicotimikai, o storuliai, į tukimą linkę piknikai bus paprastai ciklotimikai. Darosi įdomi paralėlė: sausi bei kieti savo fizine konstitucija žmonės bus daugiau ar mažiau kieti bei tvirti ir vidaus gyvenime, gi storuliai ir apvalūs savo fizine konstitucija bus vėl apvalios, banguojančios, minkštos formos ir gyvenime. Čia paminėsime bent bendriausias apybraižas šių dviejų grupių psichologinio skirtingumo. Šicotimikų, t. y. tų sausuolių, grupė, pav., daugiau kreipia dėmesio į formas, suvokimo laukas palyginti siauras, dėmesys apima nedaug, bet užtat siekia giliai, jis analitinio pobūdžio, daugiau į paskirą dalyką koncentruotas ir sunkiai į šalį nukreipiamas, o gautieji nauji ispūdžiai giliai įstringa ir ilgai lieka, ir todėl šios grupės žmonės sunkiai perorientuojami, ištikimi užimtai linijai. Gyvenime sunkumų nevengia, net daugiau nuo sunkių uždavinių pradeda, pasitaikiusią kliūtį greičiau lauš, negu apeis. Santykiuose su aplinkiniu pasauliu, žmonėmis persveria savas vidaus pasaulis. Į pasaulį jie eina jau su tvirtu nusistatymu, laikysena bei gyvenimo stilium, su nusistatytais uždaviniais. Jie dėlto įstatymo, dėsnio, tikslumo, formos dabotojai, principų žmonės, imą dalykus arba-arba. Tai įstatymų leidėjai, idėjos nešėjai, kieti, tvirti, nelankstūs, sunkiai palenkiami, linkę eiti prie tikslo tiesiai, strėlės keliu. Santyky su kitais žmonėmis jie daugiau uždari, laikosi atokiai, net ir norint jiems sunkiau prie šnekos pritapti, kontaktą užmegzti, prisitaikyti. Antros, ciklotimikų, storulių piknikų grupės žmonės kreipia, pvz., daugiau dėmesio ne į formas, o į spalvas. Jų suvokimo laukas palyginti platus, dėmesys siekia ne tiek giliai, o daugiau plačiai, dėmesys ne tiek į paskirus daiktus koncentruojamas, o daugiau visumą apžvelgiąs — jie į sintezę linkę. Naujose situacijose įspūdžių daug, bet jie nestiprūs ir neilgam pasilieka. Kai išorė šio tipo žmonėse ne tiek giliai įstringa, tai jie ir nesunkiai perorientuojami bei persiorientuoja. Santyky su pasauliu persveria juose išorė, aplinka, o ne savasis vidus ir dėlto, jei anieji susivaldą, moką užsklęsti savo jausmus ir nuslėpti, tai šie eksplozyvūs, reaguoją atitinkamai momento iššaukimui. Pasaulį jie ima tokį, kokį randa, nenuspalvindami jo savo atsineštiniu nusistatymu, užtat sugeba geriau įsijausti ir moka prisitaikyti. Jei tat anieji principų, tai šie — konjunktūros žmonės. Jei anieji jautrūs, perjautrūs, arba vėl šalti, tai šie lygūs, paprasti, natūralūs, apvalūs, be kampų, be įtampų, be distanciškumo, todėl geri tarpininkai bei ryšininkai, tiltų tarp žmonių tiesėjai, praktikai, administratoriai, prekybininkai. Jie ne teorijos žmonės, ne idėjų skelbėjai, o realaus gyvenimo žmonės, jų kelias prie tikslo ne strėlės tiesumo, kaip pas anuosius, o vilnimi banguojantis, ne laužti, o apeiti kliūtį. Jei imti tyrinėtojus bei mokslininkus, tai anieji, šicotimikai, bus daugiau griežtos logikos dabotojai, sistematikai, metafizikai, o šie, ciklotimikai — vaizdžiai aprašą empirikai. Jei imti vadus, tai prie anųjų priklausys gryni idealistai, net fanatikai ir despotai bei

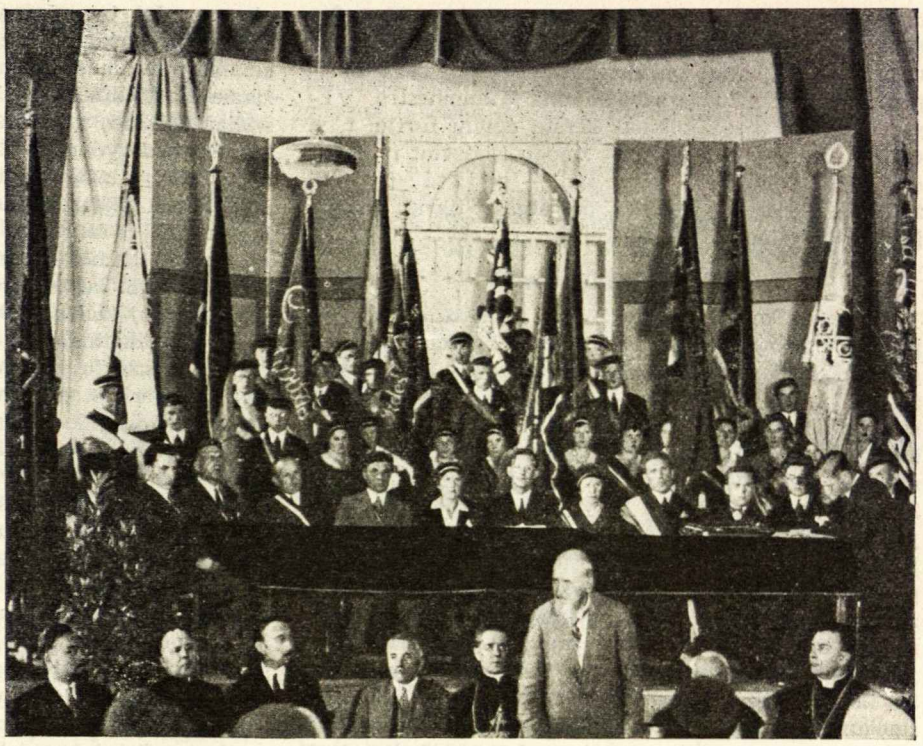

At-kų šventė 1927 m. Kauno universitete

šalto apskaičiavimo žmonės, prie šiųjų-puikūs organizatoriai, supratingi tarpininkai. Rašytojų tarpe prie anųjų, šicotimikų, priklausys daugiau patetikai, romantikai, formos menininkai, prie šiųjų gi — realistai, jumoristai.

Kuri iš šių dviejų tipologinių grupių vertesnė? Taip klausimas nestatytinas, nes temperamentas bei charakteris yra neutralus dalykas, kiekvienas iš jų turi savo pliusus ir minusus. Be to, grynų šiųjų grupių atstovų sunku būtų gyvenime ir rasti, o dauguma žmonių išsidėstę pereinamajam tarpe nuo vieno iki kito poliaus. Dėl savo ypatumų tačiau vienos grupės žmonės daugiau tiks vienoms gyvenimo sritims, vieniems uždaviniams atlikti, kiti — kitiems. Taip kaip tie indai — vieni savo forma labiau tinka vienam tikslui bei reikalui, kiti — kitam. Indo gi visumoj vertė ar nevertė priklauso nuo jame įpilto turinio: tą patį stiklą galima pripilti vandens ar brangaus vyno ir tą pačią dėžutę galima pridėti perlų arba nešvarių akmenukų. Panašiai ir su žmogum: tas pats temperamentas bei charakteris, tos pačios jausmų, valios ir proto jėgos gali būti panaudotos ir piktam ir geram. Nuo to, kam ir kokiam laipsny tos galios panaudojamos, ir priklauso žmogaus vertė.

Bendras tikslas

Žmonės, tiesa, savo fizine ir dar labiau savo sielos bei dvasios struktūra skirtingi, kiekvienas turi savo individualybę: skirtingo stiprumo polinkius bei interesus, skirtingą ir skirtingai niuansuotą temperamentą, taip pat nevienodas dvasines galias. Individualybė, atsineštinės individualinės galios praduose turi būti išvystytos ir su polinkiais į darnią vienybę suvestos. To tačiau dar nepakanka — jos turi būti ir reikiama linkme, reikiamų tikslų siekti nukreiptos, nes žmogus yra ne tik individualybė, bet ir asmuo. Būdamas asmuo, jis turi paskirtį siekti ir bendrųjų privalomų jam kaip žmogui apskritai, gyvenimo tikslų. Ir nors bendrieji tikslai žmonėms tie patys, jie eina prie jų tačiau kiekvienas savu, skirtingu būdu bei niuansais, kiekvienas pagal savo individualybę. Vienaip juk sieks, kad ir to paties tikslo, šicotimikas ir kitaip, kitokiu keliu, ciklotimikas. Ir vienas ir kitas tačiau turi siekti jam kaip žmogui skirtų tikslų, kad pripildytų savo individualybę vertingu turiniu, taptų vertinga asmenybe.

Asmenybė yra vartojama dvejopa prasme: ontologine, t. y. konstatuojančia, eksplikatyvine prasme ir etine, t. y. normatyvine prasme. Pirmąja prasme asmenybė vartojama psichologijoj bei charakteriologijoj, antrąja prasme vartojama daugiau praktiškam gyvenime ir pedagogikoj kaipo siekiamasis tikslas žmogui kaip individualybei ir kaip asmeniui. Nėra reikalo vieną iš šių dviejų prasmių atmesti, bet reikia jas skirti. Čia mums rūpės susidaryti bendrais bruožais asmenybės vaizdą normatyvine prasme, nes ypačiai šiais žmogaus nuvertinimo laikais šalia pažinimo, koks dabarties žmogus, yra ypačiai aktualu žinoti ir įsisąmoninti, kuo pagaliau žmogus turi būti.

Ar atgal į gamtą, ar atgal į žmogų?

Žmogus jau savo dualistine prigimtimi nėra vientisas. Jis nešioja priešingybes savo polinkiuos, interesuos, visam gyvenime. Žmogus siekia gėrio, bet vėl greičiau palinksta prie blogio. Tame pačiame žmoguje randa vietos ir Faustas ir Mefistofelis. Dėlto kyla žmoguje vidinės kovos, o kartu ir kančia. Ir toji kančia tuo didesnė, juo didesnė įtampa tarp priešingybių, juo didesnis disonansas tarp siekiamos ir esamos būsenos. Laimint gerajam pradui, kova ir kančia netenka savo aštrumo, į dvasią grįžta ramybė. Priešingu atveju — žmogus laimės ir ramybės netenka. Jis nelaimingas. Bet jis nebūtų žmogus, jei nejieškotų išeities, nesiektų ko geresnio. Tokia išeitį savu laiku manė radęs Rousseau, būtent, grįžimu į gamtą. „Atgal į gamtą!“, šaukė jis. Jo šūkis daugelį ir ilgai viliojo, bet vilčių tačiau netesėjo. Galima juk grįžti ir į gamtą, bet būti tokiu pat nelaimingu, kaip ir pirma. Mat, ne čia esmė. Kur žmogus nueitų, į kokį pasaulio kampą nukeliautų, jis niekad neišeis ir neišbėgs iš savęs paties. Visur jis bus lydimas savęs paties, tokio paties, kokį bus susikūręs. Nors jis, pažiūrėti, smagiai ir gražioj aplinkoj gyventų, vienumos valandėlėj, pažvelgęs į savo vidų, gali rasti ten ne palaimą, o prakeikimą. Įdomu, tarp kitko, kad daugiausia nusižudymų įvyksta pavasarį, kada juk gamtoj gražiausia. Priežastys gali būti įvairios, bet viena priežasčių gali būti ir tai, kad tada pajuntamas ir išgyvenamas didžiausias disonansas tarp grožio bei

džiaugsmo gamtoj ir tragiškos būsenos savo viduj. Šią tiesą, kad žmogus visur nešasi save, jau pagoniškoji antikė mokėjo gražiai vaizdu išreikšti: kur bėgs Euripido Orestas, nužudęs savo motiną Klitamnestrą, visur jis bus persekiojamas keršto deivių furijų, t. y. vidinio sąžinės balso. Norint žmogų išlaisvint ir pagydyti, kito kelio nėra, kaip tik — grįžti į patį žmogų. Grįžti ne į gamtą, bet atgal į tikrąjį žmogų, į žmogaus esmę.

Būk vertingu žmogum

Žmonijos didieji protai, kurie nuoširdžiai stengėsi įžvelgti į žmogaus esmę bei paskirtį, aukščiausią žmogaus paskirtį matė realizavime žmogaus idėjos, kad žmogus taptų, kad būtų — žmogum. „Būk, kuo esi“, sakė jau Pindaras. Didžiausias žmogaus reikalas yra žinoti, kaip tinkamai įvykdyti savo paskirtį ir gerai suprasti, kuo reikia būti, kad būti žmogum“ (Kantas). Žmogus yra psichofizinė būtybė. Savo biologine puse jis gyvulys, kas jį gi iš gyvulių išskiria ir iškelia — tai jo siela bei dvasia. Šitai, jo sielos bei dvasios galios padaro, kad žmogus ne gyvulys, o žmogus. Čia tat ir žmogaus esmė. Norint todėl realizuoti ir atbaigti žmogiškąją būtybę, tenka, žiūrint žmogaus esmės, išvystyti jo dvasinę prigimtį, išskleisti jo dvasinį gyvenimą. Šis išvystymas įvyksta realizuojant vertybes. Todėl žmogum būti reiškia — vertingu žmogum būti. Realizuodamas savyje vertybes, žmogus kelia savo būtybę aukštyn, eina prie atbaigimo, tampa asmenybe dorine prasme. Asmenybė juk yra savo giliausia prasme pasiturėjimas vertybėmis, persunkimas savo prigimtos individualybės ypačiai dvasinėmis vertybėmis.

Vertė yra visa, kas tenkina žmogaus reikalavimus. Žmogui esant psichofizinei būtybei, ir jo reikalavimai yra dvejopi, būtent, reikalavimai, reikalingi jo fizinei bei biologinei pusei, gyvybei palaikyti, ir dvasiniai reikalavimai, jo dvasiniam gyvenimui išskleisti. Abu turi savo prasmę ir paskirtį. „Žmogaus būtybė panaši į medį, — sako Willmannas, — kurs sau maistą iš gilumos ima, kur jo šaknys įleistos, bet taip pat ir iš aukštybių, į kur jis savo vainiku šviesos link kyla“. Abeja žmogui reikšminga, bet nevienodai. Vegetatyvinis gyvenimas yra, tiesa, sąlyga aukštesnėms dvasinėms funkcijoms reikštis, bet kadangi žmogaus esmė, kaip minėjom, jo dvasinėj gyvenimo pusėj, tai fizinė pusė yra ne pati sau tikslas, o priemonė dvasiniam gyvenimui išsiskleisti ir pilnai reikštis.

Žmogus galės visa savo būtybe pilnai reikštis ir vykdyti savo paskirtį, kai jis išvystys savo prigimtį, tiek fizinę, tiek dvasinę. Savo prigimtį jis išskleis, siekdamas reikiamų tikslų, realizuodamas savyje ir gyvenime vertybes. Jis tenkins fizinės prigimties reikalavimus ir ją išvystys, realizuodamas juslines vertybes, lygiai taip pat jis išskleis savo dvasinę prigimtį ir tenkins jos reikalavimus ir siekimus, siekdamas atitinkamų dvasios gyvenimo tikslų, realizuodamas dvasines vertybes.

Kurios yra tos vertybės? Leidžiantis į vertybių sritį, nūdienė vertybių filosofija patiektų gausybę krypčių ir požiūrių. Į šią problematiką čia nesileisdami, tenkinsimės elmentariniu ir fundamentaliniu vertybių skirstymu: į minėtas juslinės ir dvasines. Juslinės vėl skiriamos į vitalines (sveikatos), ekonomines (naudos bei turto) ir hedonines (smagumo) vertybes. Dvasinės skiriamos į logines (tiesos pažinimo), etines (dorinio gėrio), estetines (grožio) ir religines (šventumo). Šis skirstymas nėra, tiesa, visai tobulas, bet ypačiai, kas liečia dvasines vertybes, plačiai pripažįstamas bei naudojamas ir savo pradžia siekia jau Platoną ir Aristotelį.

Siek pilnutinės asmenybės

Kiekviena suminėtų vertybių apima atskirą gyvenimo sritį, visos vertybės kartu apima žmogaus gyvenimo visumą. Jei tat rūpinamasi visomis savo gyvenimo sritimis ir siekiama kiekvienai atitinkamų tikslų, tai einama pilnutinės asmenybės link, jei kuri sritis išlaužiama iš visumos ir siekiama tikslų tik tai vienai sričiai tenkinti, gauname vienašališkumą. Vienašališkumas, padarydamas vienos kurios gyvenimo srities, t. y. dalinį, tikslą žmogiškojo gyvenimo visumos, t. y. aukščiausiu tikslu, elgiasi prieš žmogiškąją prigimtį ir jos paskirtį, ją iškraipo. Ėjimas gi prieš prigimtį, fizinę ar dvasinę, laimės ir ramybės neneš. Gali tai momentui ar kuriam laikui atrodyti naudinga ir gera, galutinėj sąskaitoj tačiau kiekvienas išsilenkimas iš tvarkos ir jos peržengimas yra baudžiamas pačiame žmoguje esančių nerašytų įstatymų. Visos kiekvieno žmogaus gyvenimo sritys yra tarpusavy sujungtos, vienos palenktos kitoms, kiekviena turi savo vietą, visame gi — tiksli tvarka. Ją reikia pažinti.

Žmogaus esmė jo dvasinėj prigimty. Šioji gi galės čia žemėje reikiamai išsiskleisti ir savo tikslų siekti tik tinkamai funkcijonuojant fizinei žmogaus prigimčiai. Šiai gi tinkamai veikti reikia sveikatos bei fizinio pajėgumo, taip pat ir materialinių gėrybių. Ir kaip augmenijai tarpti reikia saulės, taip žmogui reikia jo būseną praskaidrinančio džiaugsmo bei smagumo. Visa šitai reikalinga, bet kiekvienas šių reikalų yra reliatyvios reikšmės ir negalima jų suabsoliutinti.

Nūdienis mokslas gerai žino, kaip ankštai tarpusavy susijusios fizinė ir psichinė žmogaus pusės, kaip stipriai viena kitą veikia ir viena nuo kitos priklauso. Pasilpimas fiziškai mažins ir protinio darbo intensyvumą, veiks slegiančiai į jausminį gyvenimą, nuotaiką, kliudys ir valiai reikiamai reikštis. Taip baudžia žmogų jo fizinė prigimtis, jei ji reikiamai nepabojama, apleidžiama. Kas liečia čia mus, tai reiktų paabejoti, ar fizinės kultūros reikalas būdavo ateitininkuos reikiamai pabrėžtas bei vykdytas. Sportas, iškylavimai, ekskursijos, atrodo, turėjo rasti mumyse daugiau vietos.

Tai prisideda sveikatingumui ugdyti, daugiau gyvumo bei nuotaikos į patį veikimą įneša ir tarnauja savo kraštui pažinti. Tenka todėl teigiamai vertinti, kad tremty nemaža šia linkme padaryta, iš svetimųjų pasisavinta. Iš kitos pusės tačiau suredukuoti, pvz., į sportą visą gyvenimo turinį ir suvesti visa kultūrą į kūno kultūrą reiškia perdėti, o perdedant ir geras daiktas tampa žalingu. Valgis, pvz., reikalingas ir geras daiktas, o persivalgymas jau blogas.

Ir gyvenimo palaikymui ir jo pažangai reikalingos taip pat ekonominės bei ūkinės gėrybės. Jos gyvenimo visumoj turi savo vietą, savo veikimo lauką, bet ir griežtas ribas: jos naudingos ir geros, kol tarnauja kaip priemonė aukštesniems gyvenimo tikslams siekti, jos gi darosi žmogui žalingos, kai jos nebetarnauja dvasiai, o dvasia paverčiama mamonos vergu, kai pinigas bei apskritai ūkinė gėrybė pati tampa gyvenimo bei siekimų centru ir tikslu. Žmogus turi įgimtą neužgesinamą norą siekti gėrio, bet jis visad galutinėj sąskaitoj skaudžiai nusivils, kai vietoj gėrio, vietoj absoliutaus gėrio bus pasistatęs tik mamoną. Nusivils, nes bus daręs klaidą, palaikydamas paprastą gyvenimo priemonę to gyvenimo tikslu. Nepriimtinas todėl tiek kapitalizmas, kurio siela pinigas bei ūkinė gėrybė, tiek marksizmas, kurs visus aukštesniuosius žmogaus gyvenimo reiškinius nori išvesti iš ūkinio gyvenimo, nes ir vienas ir kitas sąmoningai ar nesąmoningai paneigia dvasios primatą, o žmogui neigti dvasios primatą lygu neigti pačiam save, savo esmę. Ūkinė gėrybė turi tarnauti dvasiai, bet tarnavimu ji nesidaro tolygi dvasiai bei jos reiškiniams. Negalima todėl materialinių gėrybių pervertinti, iš kitos pusės tačiau netikslu jas ir pamiršti, nes žmogus ne tik dvasinė, bet ir kūninė būtybė, kuri turi ant žemės išsilaikyti. Kiek gražių planų ir idėjų žūna nepasiekę tikslo dėlto, kad trūko materialinių priemonių joms realizuoti. Kiek talen-

tingų jaunų jėgų palūžta dėl skurdžių gyvenimo sąlygų. Menas yra, rūpinantis idėja, nepamiršti ir realybės.

Turi savo vietą gyvenime ir smagumas bei džiaugsmas. Atimk iš žmogaus džiaugsmą ir juoką, koks tada jis bus? Ir lydi džiaugsmas žmogų kaip atpildas ir dovana. Smagu poilsis ir skanu duona po darbo, ir dangus giedresnis, ir visa gamta gražesnė, kai dvasia nuskaidrėjus, kai nuveikti darbai gilumoj paguodą, o ne priekaištą kelia. Tikrai harmoningos tvarkos ir imanentinio teisingumo esama: juo didesnės buvo pastangos, juo didesnis žygis nuveiktas, tuo didesnis po to džiaugsmas. Džiaugsmas todėl kaip atlikto darbo ir pareigos, laimėtos kovos palydovas, kaip gyvenimo pažangos veiksnys ir skatintojas, o ne smagumas smagumui. Goethės Faustas, siekdamas tik smagumo, pasiekė kančią pats ir pražudė Margaritą, grįžęs gi į pozityvų darbą ir pasišventęs kitiems, susilaukė ir dvasios palaimos. Toks žmogaus kelias. Žmogui įgimta siekti džiaugsmo, bet savo prigimty jis nešioja ir įstatymą, rodantį kelią į tikrąjį džiaugsmą. Iškrypus iš jo — kančia, kuri tuo didesnė, juo didesnis iškrypimas.

Žmogus tenkina dvasinės prigimties reikalavimus ir ją išskleidžia, siekdamas tiesos pažinimo, dorinio gėrio, grožio ir šventumo. Paskirų šių gyvenimo tikslų siekimas asmenybei formuoti turi nelygią reikšmę. Siektina žinojimo, tiesos pažinimo, bet pirm negu vertybės gali būti realizuotos, jos turi būti pažintos, kad jos yra vertybės. Nieko nenorima ir nesiekiama kaip gero, ko nepažįstama esant geru ir siektinu. Kiekvienas žmogus, tiesa, taip pat ir besiformuojanti asmenybė savo sveiku vidiniu pradu siekia gėrio, šviesos, bet, kadangi ir į bloga linkimas yra pas žmogų stiprus, tai dera, kad žmogaus nesąmoningas, miglotas žinojimas tarp siektino gėrio ir atmestino blogio virstų intelektualiniu pažinimu, kurs galėtų patiekti pakankamai stiprius argumentus to gero iš tikrųjų ir siekti. Gėrio pažinimas bei žinojimas asmenybei reikalingas. Tas žinojimas tačiau turi būti ne pasyvus, tik pats sau, žinojimas žinojimui, o gyvas, įjungtas kaip veiksnys į asmenybės formavimo bei gyvenimo visumą. Protinės pažintys reikalingos asmenybei formuoti, bet jos tampa vertingais asmenybei elementais tik tada, kai jos virsta įsitikinimais ir nusiteikimais, t. y. pastoviu ir aktingu nusistatymu pažintas vertybes realizuoti, vykdyti gyvenime tai, kas pažinta esant vertinga. Asmenybės vertę nusako todėl ne tiek tai, ką jis žino, kiek tai, kam jis turi pamėgimo — lemianti žmogaus vertė jo nusiteikime, o ne žinojime. Galima juk žinoti, kas yra blogis, o vistik būti to blogio vergu.

Dorinis gėris stovi aukščiau už pažinimą ir grožėjimąsį. Pažinimas g ė r i o eina, tiesa, pirma, grožėjimasis vertybe daro ją patrauklią, bet darymas g ė r i o yra tai, ko žmogui esmėje reikalinga ir prie ko pažinimas ir grožėjimasis turi vesti. „Ne kiekvienas žmogus, — sako Hessenas, — turi pareigą užsiimti mokslu ir menu, realizuoti logines ir estetines vertybes, kiekvienas tačiau gali ir turi pareigą realizuoti dorines vertybes, būti geru ir kilniu žmogum, tapti dorine asmenybe“. Doriniai dėsniai turi u n i v e r s a l u m o charakterį, nes jie turi būti v i s ų žmonių vykdomi, taip pat ir t o t a l u m o charakterį, nes jie turi būti v i s a m e paskiro žmogaus gyvenime vykdomi. Jos turi taip pat a b s o l i u t a u s r e i k a l a v i m o charakterį. Iš jų plaukia kategorinis, absoliučiai galiojantis imperatyvas — t u p r i v a l a i. Jie tiesiog įsakytinai, absoliučiai įpareigotinai reikalauja būti visų žmonių, visame ju gyvenime pabojami ir vykdomi. Doriniai dėsniai tarnauja todėl matu mūsų laikysenai gyvenime. Niekas neturi gyvenime įvykti, kas jiems prieštarauja. Būti vertingu žmogum — o tai juk aukščiausia žmogaus paskirtis — reiškia visų pirma b ū t i d o r i n i a i v e r t i n g u ž m o g u m. Kas liečia dorinio gėrio esmę, tai jis apima savyje vertingą turinį, bet kaip toks turi formalinį charakterį. Pagrindinės reikšmės čia turi intencija, nusiteikimas. Dorinis gėris tai pagal šv. Augustiną tinkama tvarka mūsų meilėj. Tinkama tvarka gi būna tada, kai žemesnės vertybės palenkiamos aukštesnėms, kai kūnas tarnauja dvasiai, o dvasia dievybei. Tenka todėl vertybes pažinti, nusistatyti paskirų vertybių vietą gyvenimo visumoj. Vertybės turi būti tačiau pažintos ne dėl pažinimo, o kad jos būtų išgyventos ir gyvenime vykdytos. Pažinimo vaidmuo yra pažinti bei nurodyti siektiną tikslą ir kelią į jį, bet ne pačiam tikslo vietoj atsistoti. Vien tik pažinimas, žinojimas vertybių bei jųjų laipsnio dar nesudaro žmogaus esmės — jos turi būti realizuojamos. Ir dėlto pažanga moksle, žinojime be pažangos doroj yra pagal žmogaus esmę daugiau atžanga negu pažanga. „Qui proficit in litteris et deficit in moribus, plus deficit quam proficit“. Nepakanka skaityti, o reikia ir vykdyti, kas išskaityta, pažinta kaip gera. „Vienas gyvenimo meisteris, anot Eckehart, yra verčiau negu tūkstantis skaitymo meisterių“.

Neturi to absoliutaus charakterio jas realizuoti ir grožio vertybės. Jos neturi dorinio dėsnio universalumo bei totališkumo charakterio. Kategoriškas, absoliutus įpareigojimas „tu privalai“ neplaukia iš jų, n e k i e k v i e n a s yra įpareigotas jas realizuoti ir jos nereikalauja būti v i s a m e gyvenime realizuojamos. „Grožio vertybės, anot Russelio, nori būti realizuojamos pakiliose mūsų gyvenimo valandose ir nekelia maišto, jei šiaip gyvenime jos ir nepabojamos“. Ir jeigu antikoje, graikuose ir romėnuose, menas turėjo vyraujančią vietą, tai krikščioniškoj kultūroj to nebėra. „Krikščionybė, — sako Willmannas, — nesiekia iš žmogaus vidaus bei išorės padaryti meno kūrinį... Krikščioniškasis idealas žiūri ne tiek asmenybės dailaus apipavidalinimo, kiek performavimo; iš krikščionybės einąs mokslas ir direktyvos nori būti daugiau vidaus fermentu, negu rūpintis jo skoningu išpuošimu“. Ne forma, o turinys čia pirmoj vietoj. Tai nereiškia, kad grožis būtų buvęs paneigtas, ne — jis tik buvo iš antikėj turėtos pirmaujančios vietos nukeltas į antraeilę. Ir jeigu jau antikėj Safo sakė, kad „tas yra tikrai gražus, kieno siela yra graži“, tai krikščionybė, plačiai ugdydama meną apskritai, ypačiai pabrėžia žmogaus būties bei gyvenimo vidinį grožį. Gražu yra linijų, spalvų ir tonų darnumas gamtos ir meno pasauly, gražu, kai žmogaus išvaizda jo išviršinė forma yra daili ir darni, bet dar gražiau žmogaus sielos vidinė harmonija bei graži joje tvarka, kuri nesulaikomai išplaukia ir į žmogaus paviršių, reiškiasi visa jo išore. Tai gražiau, nes giliau pergyvenama, nes betarpinis santykis sielos su siela yra ankštesnis ir gilesnis, negu santykis sielos su gamtos ir meno pasauliu. Siela į sielą gali giliau įžvelgti ir įsijausti, negu į meno kūrinį, kuriame siela, jos išgyvenimas yra objektyvuota netobula materialine priemone. Estetinis grožėjimasis gamtos ir meno grožiu gali daug prisidėti sukurti grožiui sieloje ir šiąja prasme meno ir gamtos grožis tarnauja sielos grožiui. Ir jau Platonas žinojo pabrėžti, kad „poezija, daina, muzika duoti mums ne betiksliam smagumui, o kad per jas mes savo vidų tvarkytume, įneštume į jį saiką ir grožį“. O tokie menininkai gražiai sielai formuoti kaip genialusis Don Bosco bei vysk. M. Saileris, laikė žmogaus sielą esant gražiausia, kai ji meilės spindulio nuskaidrinta. Neapykanta ir yda bei piktas apskritai iškraipo žmogaus veidą, meilė tačiau, tas įstatymų įstatymas, neša tvarką ir harmoniją ne tik į išorinį žmonių pasaulį, bet ir ypačiai į žmogaus vidų. Ir jei sielos grožis tiek daug pareina nuo ž m o g i š k o s meilės, kaip graži turi būti siela, a m ž i n o s i o s meilės nuskaidrinta, nes amžinosios meilės šaltinis yra kartu ir amžinojo grožio šaltinis.

(Pabaiga sekančiame numery)

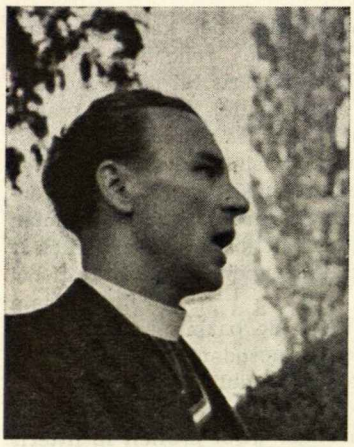

ATNAUJINIMO ŠAUKSMAS

STASYS YLA

Pačioj žmogaus prigimty glūdi keista būtenybė. Nereiktų nakties poilsio, jei kūnas ir dvasia nesišauktų atvangos. Nei atostogų, nei darbo pakaitų nieks neieškotų, jei be to žmogus galėtų apsieiti. Rutina, kuri gaubia gyvenimą, mus nuobodina. Mes šaukiam — duokit ko nors nauja! Mus nepatenkina įprastas žodis — laukiame sąmojaus, naujų formų, naujos minties. Ką gi tai reiškia?

Perkeitimo vyksmas

Gyvenimas turi nuolat atsinaujinti, kaip diena atsinaujina, saulei patekėjus, kaip žemė, išaušus pavasariui, kaip augmenija, nulyjus lietui. Susitelkusios senos medžiagos organizme iššaukia ligą, jei kitu būdu jos nepašalinamos. Visuomenė pati daro operacijas — nelauktom reformom, sukilimais, tautos — karais, jei susitelkusios negerovės nepagydamos laiku, nuolatine profilaktika. Taigi, nori nenori, atsinaujinimas ateina, bet jis būna sunkus, daug aukų reikalaujantis. Bažnyčios istorija būtų nuėjusi kita kryptimi, jei vidinio atsinaujinimo procesas būtų ėjęs su laiku. Būtų išvengta skaudžių religinių refomų, suskaldžiusių Dievo pasaulį į kelis skirtingus frontus. Evoliucinis atsinaujinimas arba revoliucinis, bet jis būtinas, neišvengiamas ir nepakeičiamas.

Visa tatai, kas vyksta gyvenime — asmeniniame ar visuomeniniame, šeimyniniame ar valstybiniame, religiniame ar tautiniame — reikia naujinti ir atnaujinti. V i s a — neišskiriant jokios gyvenimo srities, jokio darbo baro, jokio amžiaus ir profesijos.

Mastas! bet koks gi mastas ir kokios gairės visame šitame perkeitimo vyksme? Kas žmogus — tai receptas, kas galva — tai išmintis. Kiek daug pasiūlų, kiek pedagoginių mokyklų, kiek filosofinių srovių, kiek politinių krypčių! Visi nori pasaulį atnaujinti ir visa, kas jame yra. Tai juk dar vienas įrodymas, kad žmonės jaučia reikalą atsinaujinti, tik nesutaria dėl būdų, dėl krypties, dėl priemonių.

O mes! kas esam mes? Vieno bėgio mašina — nežinanti nieko daugiau, kaip tą vieną Kristų? Gyvenimas toks šakotas, o Kristus toks paprastas savo atsakymuos! Kaip tatai atnaujinti visa be visumos? Įvesti pasaulyje teokratiją, viską atiduoti spręst Bažnyčiai! Bet visas gyvenimas dar nesueina į ją. Pagaliau ji pati — Bažnyčia nepretenduoja, sakysim, į valstybės tvarkymą, į ūkio dalykus...

Šitaip mes suprantam Kristų! Atleisk mum, Dieve, mes Jį tik mokyklos vadovėliuos tepažinom. Jo vieta tik ant kryžiaus ir altoriuose, o Jo tiesa tik dogmatikoje ir etikoje, kurių taip sunku buvo mokytis! Ką norėjo pasakyti Paulius, šaukdamas „visa atnaujinti Kristuje!“ Ir kam tą frazę pakartojo Pijus X? Ir kodėl Dovydaičiui atėjo į galvą išrašyti tuos žodžius „Ateities“ puslapiuose ir kam kai kurie žmonės linksniuoja tai beveik 40 metų? Ana, tas taip pat iš jų tarpo — senas jau vilkas. Kažin ką jam Kristus pasakytų, pažiūrėjęs į širdį, apdulkusią kaip spintos viršus? Bet ką čia daug kalbėti: žodžiai lieka žodžiais, o darbų nesimato! Ir su Kristumi nedaug kas padaryta mūsų gyvenime, kad ir vadinamų mūsiškių.

Ką į šį klausimą atsakysi tu, kurs rašai? Visos plačios tiesos, atvirai sakant, mes nė nelaukiame išdėstant. Truputį nuobodu, kai kas kalba „pabažnom“ temom.

Biblija ir Babelis

Juk Jūs žinote tą pagrindinį veikalą, kuriuo Dovydaitis pasuko mūsų inteligentijos galvojimą visai nauja kryptimi. „Biblija ir Babelis“ — fui, pasakysit! Dvelkia senumu... Vardai, tiesa, seni, bet tai, kas už jų slepias, yra ir dabar pati didžiausia naujiena. Nesileisim į visą tą istorijos filosofiją, kuri dėstoma toj Dovydaičio knygoj. Imkim pačią priešingybę, kuri šiais dviem žodžiais išreiškiama.

Babelis — pasiūlų babelis pasaulio kilmei ir prasmei išaiškinti, ir biblija — vienui vienas kelias. Babelis statomas ligi dabar, nors ne kartą griuvo ir žmonės neberado kalbos vienas su kitu. Biblija tęsia savo darbą — taip pat sunkiai, bet visgi tęsia. Babelio centre stovi žmogus, o biblijos — Dievas.

Klausykit! visatos vidury stovi sostas. Į jį gravituoja planetos, žvaigždės, kometos. Ties sostu iškyla aukuras ir iš jo rūsena ugnis. Soste sėdi nematomasis, kurio neįžiūri paprastos akys. Kas jis — niekas nepasakys, nes jo veido bruožai neįskaitomi. Ir vis dėlto jis pasaulio centras, viso judėjimo ašis. Tai Rexas — Viešpats, kaip jį vaizduoja mūsų Čiurlionis geriausiame savo paveiksle. Atimk šį Rexą, išjunk jį iš visatos, ir visa, kas pasaulyje yra, neteks savo atramos: nueis kas sau, išsisklaidys, susikryžiuos ir susikirs. Pasidarys chaosas, babelis!

Jaunas Drauge, tu jau tiek esi mokęsis, jog žinai viena: žmonijos ir visatos raidoj veikia gamtos dėsniai, matematikos aksiomos, logikos principai, prigimtinės dorovės įstatymai, sąžinės balso imperatyvas. Tai žmonių ir pačios visatos prigimtin įdiegti krypties vairai. Jie kažkur kreipia visa, į kažką veda — tiksliai ir planingai.

Kas tą tikslą nustatė ir tuos vairus įspaudė? — Tik ne žmogus, tik ne visa babelio civilizacija! Tiesa, kai ką gali ir žmogus. Laisva jis būtybė, pažįstanti tuos dėsnius, galinti žmonijos istoriją kreipti sava linkme. Jis gali griauti ir dėsnius, ir principus, ir visus moralės įstatymus. Jis gali vietoj biblijos centro sukurti babelio priešcentrį, vietoj Dievo harmonijos — savo chaosą. Šitai žmogus gali! Tada pakrinka pusiausvyra dėsniuose, principuose, normose,

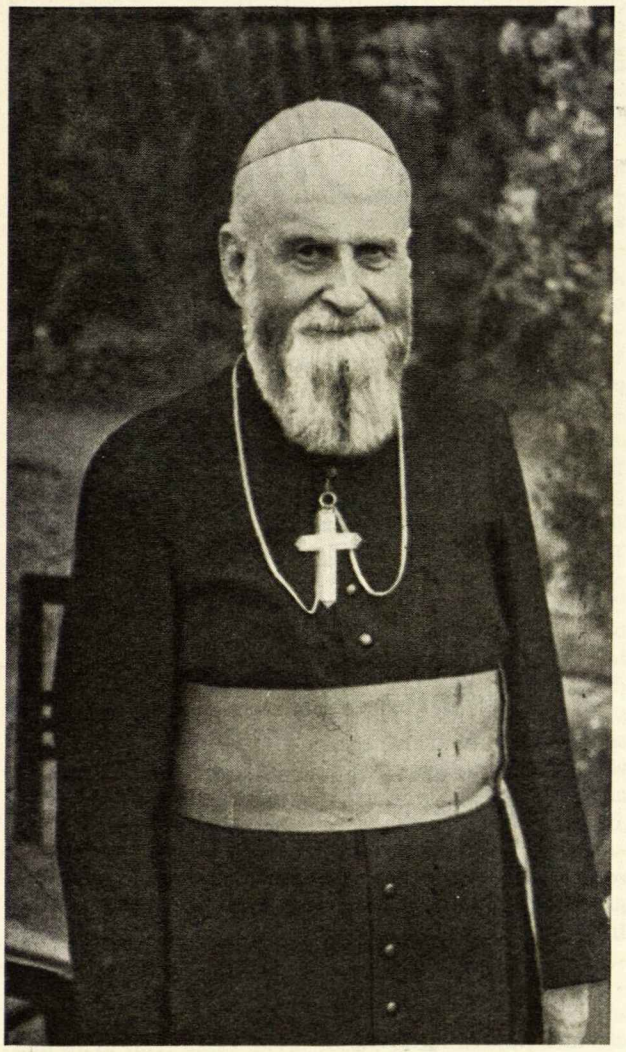

J. E. PETRAS — PRANAS BUČYS,
TITULINIS OLYMPO VYSKUPAS,
MARIJONŲ KONGREGACIJOS GENEROLAS,
ŠIEMET ŠVENČIA 50 METŲ KUNIGYSTĖS JUBILIEJŲ. JO VARDAS ATEITININKIJOS ISTORIJOJE YRA ĮRAŠYTAS STAMBIOMIS RAIDĖMIS, NES JIS ATEITININKIJĄ LYDĖJO NUO PAT JOS LOPŠIO, AKTYVIAI, ŽODŽIU IR RAŠTU, JOJE REIKŠDAMASIS. BRANGŲ MŪSŲ JUBILIJATĄ, DIDELĮ JAUNIMO BIČIULĮ, VISUOMENĖS VEIKĖJĄ, ŠVIETĖJĄ, MOKYTOJĄ NUOŠIRDŽIAI SVEIKINAME, MELDŽIAMĖS IR LINKIME VISOKERIOPOS DIEVO PALAIMOS!

(Paskutinė J. E. Vysk. P. P. Bučio nuotrauka iš šios vasaros Londone. „Aidų“ klišė.)

— Mūsų planeta pasidarys nebegyvenama, jeigu žmonės savo fizinių galių nepajungs moralės įstaymams! — kalba Amerikos politikas John Forestal Dulles.

— Mūsų bendra pareiga šiandien, kol dar ne vėlu, išaiškinti pasauliui, kad mūsų civilizacija tegali išlikti gyva tik priimdama krikščionybės principus! — šaukia anglų premjeras Atlee.

Žmogus yra laisvas pasirinkti tarp sunaikinimo ir išsigelbėjimo. Babelis siūlo sunaikinti Dievo įdiegtą tvarką. Biblija šaukia: sunaikinsit save pačius, jei Dievo tvarkos neginsit ir pagal ją negyvensit.

Kristus mumyse!

Žmonijos pareiga grįžti prie pastovios, dalykų prigimtin įdiegtos Dievo tvarkos. Šitą pareigą jaučia kiekviena jautri sąžinė. Bandymų daug, ir mes žinome begales pasiūlymų. Rousseau siūlė grįžti į gamtą, nes joje pulsuoja ta tyra Dievo tvarka. Ir grįžo daugybės, bet, gamtos grožio užliuliuoti, užmiršo jos Kūrėją.

Grįžti reikia į pilną ir gyvą Dievą — Tą, kurs yra matomas per savo siųstąjį Kristų, kurs buvo ir yra mumyse. Pasaulio sąmonė negali ištrinti didžiausio istorinio fakto: Kristaus buvimo! Per Jį, su Juo ir Jame atėjo pasauliui naujas žodis, nauja tvarka ir naujas veiksmas. Kas neveikia su Kristumi, tas veikia prieš Jį ir Dievo tvarką.

Kas tiki Kristų, tam nereikia šito įrodinėti. Kas netiki, tam įrodyti negalima — bent protu; tam galima parodyti Kristų mumyse — gyvą, veikiantį, kalbantį. Ne savo žodžiu ir ne savo veiksmu mes galim atnaujinti pasaulio sąžinę ir sąmonę, bet Kristumi, kurs kalba ir veikia mumyse.

Šito norėjo Paulius, šito — Pijus X, šito ir mūsų Dovydaitis, kai jie visu balsu šaukė: VISA ATNAUJINTI KRISTUJE!

— Jeigu mes drįsome ištarti, kad Kristus-Dievas yra mūsų Alfa ir Omega, — rašė Dovydaitis 1911 m. „Ateityje“, — kad Kristus yra pirmas ir paskutinis mūsų gyvenimo tikslas, kad mes pasiryžome viską atnaujinti Kristuje, — tai kad neprieštarautumėn savo žodžiams, kad nepasiliktume tuščiais pagyrais-veidmainiais, būtinai turime parodyt, ir kiek galint greičiau, kad Katalikų Bažnyčios Kristus, Dievas-Žmogus, yra mums tikrausias FAKTAS. Tą darbą darydami, mes turime į nieką neatsižvelgti, prieš nieką nesustoti, kad ir mūsų „laisvės“ amžiuje mums reiktų katakombas gamintis ir į jas persikraustyti.

— Šį pirmą ir didžiausią mūsų uždavinį, atliksime tuomet, — šaukė toliau Dovydaitis, — kai savo g y v e n i m u parodysime, kad mes ne tokie, kaip kiti, kad mes vadovaujamės kitokiu mokslu, kitokiais principais, klausome kitokio mokytojo, siekiame kitokio tikslo, kad šiame atsinaujinimo procese Kristus mums yra r e a l i a u s i a s iš visų realybių, kad kiekvienas iš mūsų galėtų ištarti su apaštalu: „Ne aš gyvenu, bet manyje Kristus!“

Drauge, daugiau pasakyti aš neturiu tau ko! Mums lieka gyventi Kristumi ir veikti su Juo.

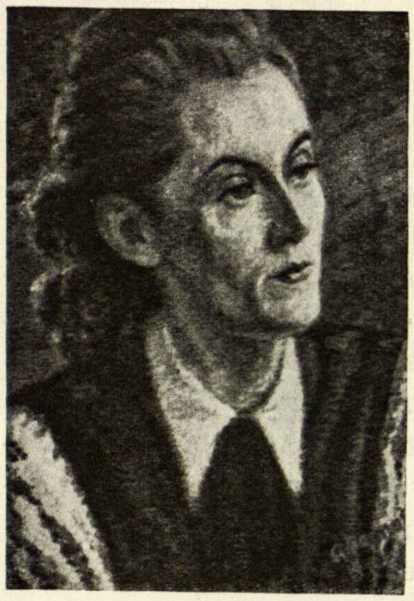

(Dail. A. Varno tapyba)

VIRŠŪNĖJ

Ten — žemėje — šią valandą tikrovė liko,
o čia — viršūnėj — pasaka, trapi, kaip dūžtanti lėlė.
Tegul tik, Viešpatie, tegul tik niekas nepalies
silpnos, trapios širdies,
nesaugomos jokių tikrovės varžtų...
Troškimų srovės karštos
ant lūpų tvinkčioja virpėdamos be žodžių,
ir sieloj gaudžia įsiaudrinę varpai.
Tegul o, Viešpatie, tiktai
trapios širdies jokia pagunda neperskrodžia,
ir pasakos įkaitę žodžiai
užšala skliauto granite.

O taip norėtųsi akis užmerkt
ir valandėlę,
lyg paskutinę lėlę,
dar palaikyt beaistrę mano pasaką delnuos...
Klausyt, kaip sieloj tyla įsiaudrinę varpai,
o slėny ten — žemai —
tegul dar vakaras užmigusią tikrovę pasūpuos
nors valandėlę...

VIENINTĖLIS VITRAŽAS

Svaiginančiam katedros ruime
tu vienas likai,
vienintėlis šiltas vitraže.
Ir gaudžia vargonų aidai,
ir plazda žvakidės ugnys —
Tu vienas likai,
aistrų įsiūbuotoj bedugnėj
didysis ramybės Vitraže...

Svaiginančiam katedros aukšty
tu vienas likai,
trapus šitos žemės vitraže.
Seniai nebeskamba vargonų aidai
išblėso žvakidėse ugnys,
o Tu tiktai vienas likai
nušvitusioj sielos bedugnėj
nedūžtantis mano Vitraže...

Freiburgo Münstery

(FRAGMENTAI)

VLADA PROSČIŪNAITĖ

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

Prieš tūkstantį devynis šimtus metų
į paskutinę vakarienę susirinko
tik trylika žvejų.
Ir vienas jų — — —
— — — Kodėl užlūžo taip staiga ant lūpų žodis
ties tryliktu žveju?...
Tai ne prieš tūkstantį devynis šimtus metų,
ne vyrų trylika prastų
į paskutinę vakarienę susirinko.
Tai mes visi — ir aš ir tu —
nuo šiaurės poliaus lig pietų
vidinio nerimo pritvinkę,
prieš Jojo veidą susirinkom —
milijonai mūs — ir aš ir tu —
nuo šiaurės lig pietų.

Tada — prieš tūkstantį devynis šimtus metų —
tik vienas jų
iš trylikos žvejų
delne užspaudė žvangantį sidabrą.
O jei kas šiandien man ar tau
atgniaužti lieptų saują — — —
— — — Ak, Viešpatie, nežvelk, maldauju,
atleidžiančiu žvilgsniu nežvelk į vieną jų...
Ant lūpų žodžiai susikrauja
ir miršta vėl
ties tryliktu žveju...

Vlada Prosčiūnaitė į literatūrą atėjo gana anksti. (Gimė 1917 m. Tauragėje). Eiles pradėjo spausdinti 1930 Ateities Spinduliuose. Nuo to laiko ji buvo uoli Ateities bendradarbė. Vėliau, studijuodama ir mokytojaudama, ji bendradarbiauja N. Vaidilutėje, XX amžiuje, Židiny, N. Romuvoje, spausdindama eiles, recenzijas, beletristiką. 1940 m. išvertė dvi Grillparzerio apysakas, kurios išėjo „Vienuolynas prie Sendomiro“ vardu. 1944 m. Jaunajam Teatrui išvertė to paties autoriaus „Safo“ dramą eilėmis. Tremtyje parašė psichologinę dramą „Profesorius Vizgirda“. Ji buvo spausdinta Aiduose.

ŠALKAUSKIS KAIP ATEITININKAS

ANTANAS MACEINA

Nors Šalkauskis nebuvo ateitininkų sąjūdžio kūrėjas, kaip vysk. M. Reinys, prof. P. Kuraitis ar prof. P. Dovydaitis, nors jis įsijungė į jį tik 1920 metais, pradėjęs dėstyti Aukštuosiuose Kauno Kursuose, vadinasi, praslinkus visam dešimtmečiui nuo ateitininkijos gimimo, vis dėlto jis greitai tapo tikrąja šito sąjūdžio siela, jo santvarkos reorganizatoriumi, jo ideologijos formuotoju ir akyliu jo gyvenimo bei išsivystymo stebėtoju. Pagal Šalkauskio projektą reorganizacinėje Palangos konferencijoje 1927 metų vasarą ateitininkija buvo padalinta į Moksleivių, Studentų ir Sendraugių Sąjungas ir sutelkta į vieną Federaciją. Pagal Šalkauskio pasiūlymus buvo formuluoti ateitininkų principai ir pareigos, jų elgesio taisyklės ir reiškimosi formos, jų tikslai ir uždaviniai, kuriuos visus jis vėliau išleido atskiru „Ateitininkų Ideologijos" veikalu (1933 m.). Šalkauskis taip pat nuolatos budėjo ateitininkų praktinio gyvenimo sargyboje, stropiai žiūrėdamas, kad jame neįsiveistų ydų, kad jis nepasuktų kuria nors vienašališka linkme, kad jis visados būtų pakankamai aktyvus ir kūrybiškas. Išrinktas Palangos konferencijoje Vyriausiuoju Ateitininkų Federacijos Vadu, savo aplinkraščiais ir atsišaukimais jis kartas nuo karto ateitininkus tai įspėdavo, tai paragindavo, tai net pabardavo, jeigu matydavo, kad gyvenimo praktika mėgina tolti nuo ideologinių reikalavimų. Šitos savo stebėtojo ir patarėjo pareigos jis neatsisakė visą gyvenimą, nors sveikata ir neleido jam ilgiau pasilikti Vyriausiojo Vado pareigose. Tuo būdu praktinis visuomeninis Šalkauskio darbas didžiausia savo dalimi buvo skirtas ateitininkų sąjūdžiui. Ateitininkija jam buvo tarsi akies lėlytė, kurią jis atsidėjęs puoselėjo ir ugdė. Kas tad vedė Šalkauskį į ateitininkus? Ką jis juose matė ir ką pats jiems yra davęs?

Šalkauskį į ateitininkus pastūmėjo pilnutinio gyvenimo ir pilnutinės pasaulėžiūros idealas. Savo nusistatymu ir savo siekimais būdamas sintetikas, jis norėjo, kad ir lietuviškasis jaunimas, kurį jam teko auklėti visą dvidešimtį metų, nenuklystų nuo pilnatvės kelio; kad suvoktų pilnutinio idealo grožį; kad ryžtųsi jį vykdyti iš sykio savyje, o vėliau ir visuomenėje. Šalkauskis buvo filosofas. Tačiau tikras filosofas visados yra ir auklėtojas. Kiekviena filosofija paprastai baigiasi pedagogika arba nurodymu tų priemonių, kurios padėtų žmogui filosofinius principus įkūnyti kasdieninėje tikrovėje. Šalkauskis buvo gyvenimo filosofas. Savo minties pasaulyje jis buvo susikūręs pilnutinio gyvenimo idealą, kuriame gamta, kultūra ir religija buvo sujungtos į vieną organišką visumą. Reikėjo tad rasti žmonių, kurie šitą idealą imtųsi vykdyti patys ir skelbtų kitiems, kaip visuomeninį tautos uždavinį. Tikras filosofas reikalauja klausytojų ir sekėjų.

Ir štai, tokiais pilnutinio gyvenimo vykdytojais bei šalininkais Šalkauskis ir laikė ateitininkus. Ateitininkija, Šalkauskio supratimu, buvo pilnutinės pasaulėžiūros ir pilnutinio gyvenimo sąjūdis, siekiąs keisti Lietuvių Tautą pagal Kristaus dvasią, vengiąs bet kokių vienašališkumų ir perdėjimų, todėl geriausiai išreiškiąs krikščioniškąją mintį. Tuo laiku — šitaip Šalkauskis apibūdina ateitininkus —, kuomet mums sendraugiams teko eiti mokslą, besiformuojant ateitininkų judėjimui, universitetinio jaunimo nusistatymas turėjo keturias charakteringas

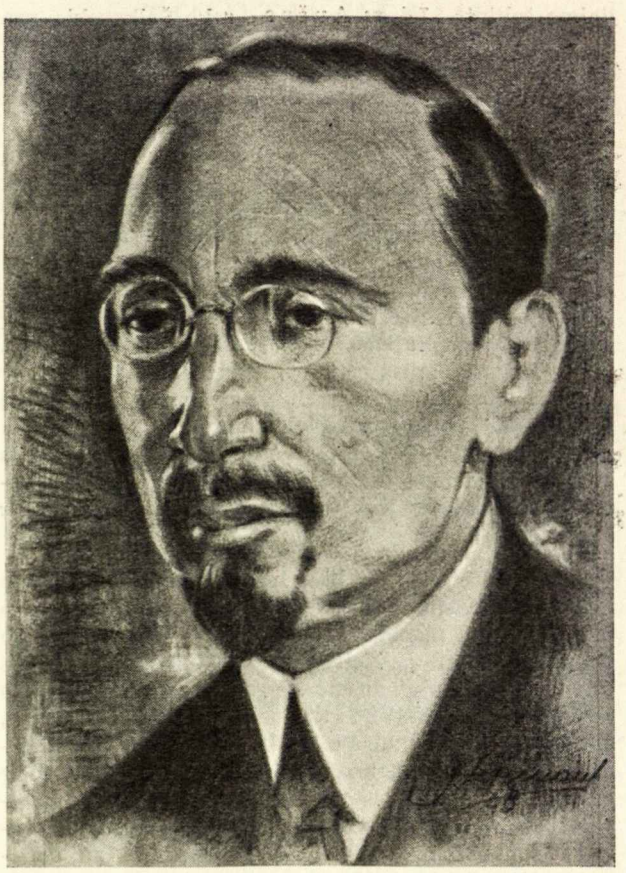

Stasys Šalkauskis (dail. Firinausko piešinys)

žymes; būtent: 1. abejingumą tautybės atžvilgiu, 2. aiškų palinkimą į ateizmą, 3. niekinimą akademinio mokslo kaip intelektualinio lavinimo ir 4. pasiryžimą savo jėgomis pradėti politinę revoliuciją ir atitinkamą politinį veikimą. Ateities organizacija, būdama... protestu prieš rusų mokyklos ir jaunimo pakraipą, prieš kiekvieną žymę pastatė naują uždavinį: prieš abejingumą tautybės klausime Ateitis pastatė patriotizmą su tautine kultūrine kūryba; prieš ateizmą pastatė krikščioniškąjį susipratimą ir veikimą; prieš akademinio lavinimo niekinimą pastatė intelektualinio lavinimosi reikalą; prieš ardomąjį revoliucionizmą pastatė pareigą ruoštis prie plataus visuomeninio veikimo" (Židinys 1925. II t. 267 p.). Vadinasi, prieš rusiškąjį nihilizmą ir anarchiją ateitininkija pastatė pilnutinės pasaulėžiūros ir krikščioniškojo solidarumo idealus. Todėl ji kaip tik atitiko Šalkauskio nusistatymus. Ateitininkijoje Šalkauskis matė savo paties idėjų praplėtimą ir perkėlimą į platesnę visuomenę. Kas Platonui buvo jo akademijos mokiniai, kas Aristoteliui buvo jo licejaus klausytojai, tas Šalkausiui buvo ateitininkai. Būdamas idealistas, jis jieškojo tokio jaunimo, kuris pasitikėtų dvasios ir idėjos galybe, ne savo raumenimis ar savo miklumu dvikovose. Todėl jis ateitininkams drąsiai skelbė: „Mes pasirinkome gyvenimo kovai ne materialinį ginklą, nes norime kovą tikrai laimėti. Šiais žiaurių kovų ir plėšrių sumanymų laikais nematerialinio ginklo pasirinkimą mes darome viešai ir demonstratyviai. Idėjinis ginklas pasirodo galingesnis už bet kurį kitą ginklą, nes jis remiasi doriniu vertingumu ir moraline idėjos galybe" (Židinys 1929. II t. 326) Ateitininkai buvo Šalkauskio pagalbininkai, jo ginklanešiai idėjinėse kovose. Todėl jis juose matė ne tik savo minčių praplėtimą, bet sykiu ir mūsų Tautos atsinau-

jinimo šaltinį. „Jei su Aušra, sako Šalkauskis, yra surištas mūsų tautinis atgimimas, tai su Ateitimi dera rišti dvasinis mūsų atgimimas. Pirmasis suteikė mūsų šviesuomenės gyvenimui tautinės lyties, antrasis veda šitą šviesuomenę į pilnutinį krikščioniškojo gyvenimo turinį... Be Aušros mūsų tėvynėje nebūtų galėję būti ir tokios Ateities, kokia ji yra dabar; o be Ateities Aušra nebūtų įgavusi tikros savo prasmės. Ateitis taip laikosi Aušros, kaip gyvenimo turinys laikosi gyvenimo lyties arba formos. Aušra pasistatė tikslą atnaujinti mūsų gyvenimą tautinėje lytyje. Ateitis ryžosi atnaujinti mūsų gyvenimą dieviškajame turinyje" (Židinys 1925, II. t. 232). Tautinis mūsų sąjūdis, sukeltas Aušros, ir religinis mūsų sąjūdis, sukeltas ateitininkų, Šalkauskio yra laikomi lygiaverčiais ir vienas antru paremiami. Abu juodu susijungę išvedė mūsų tautą į pilnutinio gyvenimo kelią, nes sudarė jai sąlygas amžinąsias krikščioniškąsias idėjas reikšti ir vykdyti savose tautinėse formose.

Tačiau, kad ateitininkija šituo pilnutinio gyvenimo keliu galėtų nenuklystamai eiti, Šalkauskis formulavo jai ideologiją, nustatydamas jai praktinę susipratimo bei veikimo liniją. Keturiais pagrindiniais principais turi pasižymėti, Šalkauskio supratimu, ateitininkiškasis sąjūdis: 1. katalikiškumu, 2. tautiškumu, 3. visuomeniškumu ir 4. inteligentiškumu. Kiekvienas ateitininkas turi būti susipratęs ir praktikuojąs katalikas, gilus ir veiklus patriotas, aktyvus visuomenininkas ir tikras inteligentas. Katalikybė duoda ateitininkijai amžinųjų idėjų, be kurių žmogus, panaudojant šv. Povilo posakį, visados yra tik žvangantis varis ir skambantis varpas. Katalikybės jėga ateitininkija vykdo pagrindinį ir esminį savo uždavinį visa atnaujinti Kristuje, nes šitoks atnaujinimas yra galimas tiktai „sutartinėje su Kat. Bažnyčia ir dargi jos pagalba" (Židinys, 1925, II, 236 p.). Todėl Šalkauskis reikalavo iš ateitininkų, kad šie gyvai įsijungtų į sakramentinį gyvenimą, kad uoliai vykdytų Dievo ir artimo meilės pareigas, kad būtų susipratę ir išsilavinę savo tikėjimo klausimų sprendime. — Tautybė duoda ateitininkijai kūrybos ir reiškimosi formų, be kurių idėjos yra nesuvokiamos ir negyvos. Tačiau Šalkauskis nuolatos įspėdavo ateitininkus, kad šie tinkamai suprastų tautybės reikšmę. „Ateitininkų, sako jis, kaip ir visų katalikų, tautybė yra laikoma būtinu teigiamuoju gyvenimo veiksniu. Bet sykiu tautinė lytis, kaip gyvenimo reiškimosi priemonė, negali būti imama gyvenimo tikslu... Kosmopolitai internacionalistai vienašališkai įvertina gyvenimo lytimi. Tautininkai nacionalistai vienašališkai įvertina tautinę gyvenimo lytį, nesiskaitydami pakankamai su gyvenimo turiniu... Vien išlaikant lemtą sintetinę pusiausvyrą tarp tautinės gyvenimo lyties ir bendro žmogiškojo turinio, tegalima tinkamai išspręsti tautinis klausimas sutartinėje su visuotiniais žmonijos idealais. Štai... kokia prasme katalikas gali būti ištikimas sykiu ir individualinei savo tautai ir visuotinajai Katalikų Bažnyčiai, kuri geriausiai atvaizduoja amžinus žmonijos idealus" (Židinys 1925, II, 233 p.). — Visuomeniškumas ateitininkui yra dirva, kurioje jis praktiškai pritaiko savo žinias, išmėgina savo gabumus ir vykdo savo sumanymus. Visuomenėje ateitininkas praplečia savo asmenybę, papildydamas ją tokiais nusiteikimais, kurių jis vienas įsigyti negali. „Visuomeniniam veikimui, teigia Šalkauskis... yra visų pirma reikalinga du bendru nusiteikimu: solidarumo jausmas ir teisės sąmonė (262 p.)... Teisės sąmonė turi pasireikšti sąmoningu branginimu dviejų pagrindinių visuomeninio gyvenimo vertybių: tvarkos ir laisvės" (Op. cit. 262, 265 p.). Vadinasi, per visuomeninį savo veikimą ateitininkas išmoksta būti solidarus, išmoksta branginti tvarką ir pamilti laisvę. Todėl Šalkauskis ir reikalavo, kad kiekvienas ateitininkas daugiau ar mažiau būtų visuomenininkas. — Galop inteligentiškumas padaro ateitininką vadovaujančiu tautos nariu. Inteligentiškumo idealui išnagrinėti Šalkauskis yra skyręs nevieną studiją. Padaryti ateitininkus tikrais inteligentais buvo vienas iš svarbiausiųjų jo rūpesčių. „Į inteligentiją, Šalkauskio nuomone, žmogus nėra priimamas arba nepriimamas, įleidžiamas arba neįleidžiamas, išrenkamas arba neišrenkamas. Inteligentijai žmogus priklauso arba nepriklauso savo vidaus esme" (Židinys, 1939, 663 p.). Ko tad reikia, kad žmogus galėtų inteligentijai priklausyti? „Tikras inteligentas, Šalkauskio nusistatymu, turi pasižymėti gabumais, išauklėjimu, išlavinimu, kuriamąja iniciatyva ir sugebėjimu praktikuoti bent vieną inteligentišką profesiją" (Židinys, 1925 II, 247 p.). Vienas protinis išsilavinimas žmogaus inteligentu dar nepadaro. „Tai, kas inteligentui iš tikro yra būtina, yra universalinis išsilavinimas" (Židinys, 1939, 665 p.), kurį atbaigia kūrybinė iniciatyva. „Inteligentija yra kūrybinis veiksnys, kuris eina nuo naujų idėjų prie naujų idealų suvokimo, o nuo šių pastarųjų prie kultūrinės pažangos" (Op. cit. 668 p.). Ir tik šitos ypatybės padaro, kad inteligentija atsistoja gyvenimo priešakyje. „Inteligentija principe privalo būti neluominė ir neklasinė rinktinių arba geriausių žmonių grupė, kuri dėl savo aukšto intelektualinio ir moralinio vertingumo turi vadovauti visuomenės gyvenimui bei veikimui" (Židinys, 1925, II, 249 p.) Ateitininkija todėl yra elito sąjūdis, katalikiškojo gyvenimo vadų mokykla, iš kurios turi išeiti vispusiškai pasiruošę žmonės, sugebą vadovauti ir kurti.

Šitokiais tad principais, tarsi kokiais stulpais, Šalkauskis parėmė ateitininkų ideologiją. Vis dėlto jis reikalavo iš ateitininkų ne tik ideologinio susipratimo. Jis reikalavo ir susiorganizuoti. „Jokia ideologija, teigia Šalkauskis, turinti viešus tikslus, negali būti realizuota, jei ji neranda tvirtos bei pastovios atramos organizacijoje. Organizacijos priemonės yra tarsi griaučiai, kurie palaiko stačios pasaulėžiūros gyvavimą visuomenėje ir jos nurodomų tikslų realizavimą" (Židinys 1929 m. 318 p.). Pasaulėžiūra savaime traukia paskui save organizaciją, nes ji nori būti regima ir veikli. Todėl nesusipratimas yra prikaišioti ateitininkams, kam jie buriasi į organizaciją. Jie buriasi todėl, kad organizacinėmis priemonėmis ir jie patys geriau įsigyvena į savo uždavinius ir visuomenėje turi daugiau reikšmės. Ateitininkų organizavimasis visiškai atitinka Šalkauskio mintį ir jo nusistatymą. „Ateities sąjunga, sako Šalkauskis, turi papildyti šeimos, mokyklos ir Bažnyčios ugdomąją rolę tiek ir taip, kiek ir kaip to reikalauja jaunimo auklėjimasis, lavinimasis ir pratinimasis prie būsimojo subrendusio veikimo plačiajame visuomenės gyvenime" (Židinys 1925 II, 241 p.). Nenuostabu todėl, kad ateitininkai organizuojasi visu plotu, pradedant moksleiviais ir baigiant sendraugiais, nes „juo turtingesnė pasaulėžūra, juo sudėtingesnė yra ir organizacija, kuri turi ją realizuoti" (Židinys 1929, 318 p.). Ateitininkų organizacija turi apimti visą gyvenimą, nes ir jų pasaulėžiūra yra pilnutinė bei visuotinė.

Organizacija veda ateitininkus į praktinį veikimą. Šalkauskis ir šiuo klausimu yra mums davęs nuostabiai sintetinį išsprendimą. Jis teisingai pastebi, kad „pasiruošti prie veikimo vien teoretiniu būdu negalima, nes tik veiksmais tegalim paprasti sąmoningai bei praktiškai veikti (Židinys 1925 II, 258 p.). Todėl reikia ne tik susiprasti, ne tik susiorganizuoti, bet ir veikti, nes „tik veiklumu ideologija yra realizuojama gyvenimo praktikoje" (Žid. ibd.). Vis dėlto Šal-

kauskis skelbia principą, kad „pirma doktrina, o paskui akcija“, vadinasi, pirma išsilavinimas, išsimokslinimas, susipratimas, o paskui konkretus darbas ir kūryba. Be abejo, susipratimas eina sykiu su veikimu. Tačiau, jeigu norime, kad šitas veikimas būtų vaisingas, mes turime gerai išstudijuoti kiekvienos srities problemas, kurias imamės praktiškai apvaldyti. Čia glūdi priežastis, kodėl Šalkauskis saugojo, kad ateitininkija nevirstų politiniu sajūdžiu. „Ateitis, sako jis, kaip lietuvių mokslą einančio katalikiškojo jaunimo sąjunga, neprivalo būti jokia prasme partinė organizacija. Socialinio bei politinio veikimo srityje katalikai gali skirtis savo pažiūromis, kadangi čia nėra dar vienos visiems katalikams programos, suformuluotos visose smulkmenose. Bet kaip tik socialinis bei politinis veikimas negali sudaryti vieno iš uždavinių Ateities organizacijai, kuri, kaip mokslus einančio jaunimo organizacija, tegali vien ruošti savo narius prie tokio veikimo plačiose katalikiškumo ribose“ (Žid. op. cit. 237 p.). Ateitininkai turi ruoštis politiniam veikimui. Tačiau kol jie yra mokyklos suole, tol jiems Šalkauskis nepatardavo atsidėti konkrečiai politikai, nes tokiam veikimui jie dar nėra pasirengę. Be abejo, tai nereiškia, kad politinės problemos neturėtų ateitininkų dominti problematine savo puse. Priešingai, visuomeninis ateitininkų principas reikalauja, kad jie gerai pažintų visuomeninio gyvenimo reiškinius ir išmoktų gerai juos vertinti, kad paskui, stoję į praktinį veikimą būtų šiuo atžvilgiu tinkamai subrendę.

Štai Šalkauskio ateitininkų nusistatymų bendriausi metmens. Ateitininkai jam nebuvo tik paprastas jaunimo sąjūdis, kaip, sakysime, pavasarininkai, su kuriais jis beveik nieko bendro neturėjo. Ateitininkuose jis matė sąjūdį, kuris ryžosi atskleisti aukštesnio gyvenimo prasmę ir ją lietuviškojoje inteligentijoje realizuoti. Todėl Šalkauskis ir ėjo į ateitininkus, ir kūrė jiems ideologiją, ir tvarkė jų organizacines formas, kad tuo būdu padėtų jiems kuo geriausiai ir kuo sėkmingiausiai iškelti šitą aukštesnę prasmę viešumon, ją suprasti ir visuomenėje įgyvendinti. Šalkauskis yra suaugęs su ateitininkais visu savo gyvenimu, visa savo pažiūrų linkme ir jų turiniu. Jis yra jų įkvėpėjas ir jų mokytojas. Jeigu prof. Dovydaitis yra ateitininkijos širdis, savo žmoniškumu, savo krikščioniška artimo meile, savo nuolatiniu pasiruošimu padėti patraukusi į save visus, ypatingai jaunuosius, ir palikusi šiltą atminimą ją pažinusiuose, tai Stasys Šalkauskis yra tasai didysis ateitininkijos protas, savo sistemos ir logikos galia, savo minties gilumu ir sistemingumu davęs katalikiškajam jaunimui amžinos reikšmės idėjų, kurių ateitininkams gali pavydėti bet kuris kitas sąjūdis, tegul jis būtų ir katalikiškas. Prancūzai savo katalikiškajam jaunimui turi sukūrę puikių metodų ir priemonių. Tačiau jie nė iš tolo negali lygintis savo principų ir pareigų apimtimi, pilnatve, aiškumu ir sistemingumu. Ateitininkija šiuo atžvilgiu yra vienintelė visame katalikiškajame pasaulyje. Tai yra mūsų lietuviškojo genijaus kūrinys, gimęs iš lietuviškosios ir krikščioniškosios sielos.

Todėl nors šiandien mes negalime veikti savo tėvų žemėje, nors mes negalime susikaupti prie savo Ideologo kapo, vis dėlto savo dvasia ir savo siekimais, savo pasiryžimais ir savo drąsa mes esame tie patys ateitininkai, tesią toliau pirmųjų savo pradininkų darbą ir sunkiose savo gyvenimo sąlygose nešą pasauliui naujo atgimimo ugnį, eidami visa atnaujinti Kristuje.

TVIRTU KELIU

Kiekvienas ateitininkiškas sąskrydis įneša ko nors naujo į jos isotriją: pabrėžiami vieni ar kiti svarbieji momentai, nusmaigstomos gairės ateičiai, kad dar labiau susiglaudintų mūsų gretos, kad dar labiau sutvirtėtų žingsniai. Taip studentų ir moksleivių ateitininkų suvažiavimas, įvykęs 1949 m. rugpjūčio 20—29 d. d. Kressbronne prie Bodeno ežero, išklausęs ir išdiskutavęs paskaitų ciklą „Žmogus šių dienų pasaulyje“ ir išnagrinėjęs emigracijos bei savosios veiklos klausimus, nutarė:

1. Emigravusių narių svarbiausia pareiga yra visada ir visur rūpintis išlaikyti tėvų tikėjimą ir kalbą, lietuvišką kultūrą ir tradicijas.

2. At-kas stengiasi tapti ne tik geru savo profesijos žinovu, bet ir pilnutine asmenybe. Jis stengiasi siekti kultūrinio gyvenimo tikslo tiek moksle, mene, tiek ypač doros srityje. Nepamiršta taip pat ir fizinio lavinimo, nes at-kas galės sėkmingai siekti savo aukštojo idealo kaip žmogus ir kaip lietuvis katalikas, būdamas aukšto dvasinio ir stipraus fizinio pajėgumo. At-kas tačiau visada atsimena, kad viso pagrindas, prasmė ir atbaigimas yra religija, kad religija yra svarbiausiu kelrodžiu ir aukščiausio tikslo rodytoja.

3. At-kas siekia dvasinio atnaujinimo Kristuje ir todėl jis giliai įsisąmonina katal. pasaulėžiūroje bei ateitininkiškoje ideologijoje ir orientuojasi šių dienų dvasinėje problematikoje, nes tik, būdamas sąmoninga, savarankiška, pilnutinė asmenybė, galės sėkmingai dirbti katal. pasaulėžiūros platinimo darbe, tvirtai atsilaikyti prieš išorės įtakas bei išlaikyti savo katal. ir lietuvišką charakterį.

4. Kurioj šaly at-kas bebūtų, visur jis reiškiasi kaip sąmoningas, savo tėvynės ir tautos reikalais besisielojąs ir kitus tautiečius sielotis skatinąs lietuvis. Jis aktingai įsijungia į pasaulio Lietuvių Bendruomenės darbą, visokeriopai prisideda prie esamų bendruomenės skyrių veiklos ar steigimo.

5. Kiekviena bendruomenė ar tauta yra tol gyva, kol sveikos ir gausios jos šeimos. S-gos nariai turi kurti tik lietuviškas ir katalikiškas šeimas, kurios, būdamos pagrindinėmis tautos ląstelėmis, gali išgelbėti mūsų tautą aštrioje jos kovoje už egzistenciją.

6. Emigracijos akivaizdoje, kiekvienas išvykęs palaiko nuolatinį ryšį su organizacijos vadovybe. Esant vienoje vietoje keliems nariams, steigiamas organizacinis vienetas, arba prie esamo aktyviai prisidedama. Kartu skatinami visi nariai palaikyti tarpusavio ryšius visuose pasaulio kraštuose.

7. Turint galvoje gyvybinę spaudos reikšmę tiek lietuvybei tiek idėjai apskritai palaikyti ir skleisti, atkas turi tiek plunksna, tiek materialiai bei moraliai remti ir platinti tiek pozityvią lietuviškąją spaudą, tiek ypač ateitininkiškąją, visų at-kų žurnalą „Ateitį“.

8. Suvažiavimas ragina kiekvieną studentą tęsti studijas ar, jas dėl vienų ar kitų priežasčių nutraukus, jieškoti priemonių joms užbaigti.

9. Sukurti centrinę lietuvių studentų atstovybę su būstine JAV.

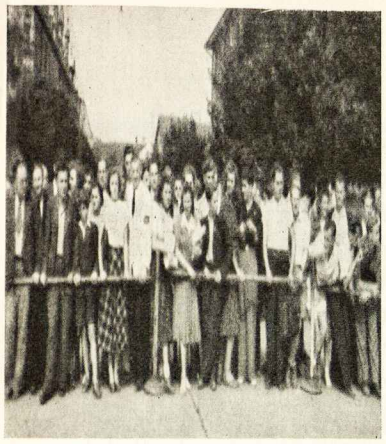

ANT EŽERĖLIO...

(ATEITININKŲ STOVYKLA KRESSBRONNE 1949. VIII. 19—29)

Per eilę tremtyje išgyventų metų ateitininkų tarpe sudidarė graži tradicijų grandinė. Vienos iš jų tapo iš tėvynės atsineštos, o kitos — čia išryškėję ir susiformavę. Štai viena iš tokių tradicijų yra tapusi ateitininkiška stovykla. Tokioje stovykloje būna nagrinėjami įvairūs pasaulėžiūriniai bei organizaciniai klausimai, o taip pat surengiama ir įvairių pramogų.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šią vasarą, Studentų Ateitininkų Sąjungos iniciatyva kartu su Moksleivių Sąjunga buvo suruošta dešimties dienų stovykla Kressbronne prie gražaus Bodeno ežero. Tačiau šią stovyklą rengiant buvo sutikta visa eilė kliūčių ir sunkumų, kuriuos pavyko nugalėti tik tam tikslui pasišventusių žmonių dėka. Tai SAS vadovybės, šalpos ir Emigracijos Komiteto pirm-ko p. E. Kirchner, PAX ROMANA ir kitų organizacijų nuopelnas.

Vos gavę bilietus kelionėms, iš visų Vokietijos kampelių pradėjo plaukti į mažytį miestelį stovyklautojai. Rugpiūčio 19 d. stovyklos namus — viešbutį užplūdo studentų ir moksleivių būriai.

*

— Atsiprašau, o kur mūsų kambarys? — klausia pribėgusi moksleivių grupės vadovė.

— O kur mūsų? — pribėga studentė iš Pinnebergo.

— Mes norim visos kartu, — maldauja kita collegė iš Erlangeno.

— O mus prašau po vieną išskirstyti, — pareiškia berniukai iš anglų zonos.

Butininkų štabas su stud. Šova priekyje pasikrapšto barzdas. Ak, kodėl jie nestudijuoja matematikos?

Tačiau vakare visi sutalpinti, pagal visus logaritmų dėsnius išdalinti po kambarius ilsisi, ir nė vienam netenka likti už durų.

Sekančią dieną įvyksta stovyklos atidarymas. Šv. Mišias aukoja SAS Dvasios Vadas kun. J. Znotinas, pasakydamas stovyklos pradžiai pritaikintą pamokslą. „Atnaujinkime Kristaus paveikslą mumyse, kad jis neišbluktų", — kalba jis dviems šimtams studentų ir moksleivių. Po to seka pirmasis posėdis ir stovyklos atidarymas viešbučio salėje. Kalba SAS pirmininkas Dr. P. Kisielius, nušviesdamas stovyklos tikslą ir reikšmę. Po trumpų pranešimų visi pajunta, kad stovykla jau tikrai prasidėjo...

*

Svarbiausias suvažiavimo tikslas — išspręsti visą grandinę ideologinių, emigracinių ir organizacinių klausimų. Tam reikalui studentams skaitomas paskaitų ciklas tema: „Žmogus šių dienų pasaulyje". Per visą savaitę buvo skaitomos šios paskaitos: „Pilnutinės asmenybės pradžia" (J. Kavaliūnas-spaudiname. Red.), „Europos kelias į dabartinę krizę" (prof. Z. Ivinskis), „Žmogaus kultūra" (prof. St. Yla), „Dabarties pasaulėžiūrinės srovės" (Dr. J. Pikūnas), „Masės viešpatavimas" (V. Natkevičius), „Mūsų kultūriniai rūpesčiai" (P. Jurkus), ir „Žmogus šių dienų mene" (prof. J. Grinius).

Po paskaitų vykdavo smarkios diskusijos, taip, kad tekdavo joms šaukti net specialius posėdžius. O po tų posėdžių vėl tęsdavosi kiti posėdžiai: kambariuose, lauke, prie ežero ir ant tilto.

— Aš visuomet buvau prieš masę nusistačiusi, — aiškina viena collegė kitai savo pasaulėžiūrinius pagrindus, — štai, jei čia stovykla nebūtų masinė, argi reiktų mums dviem pamainom valgyti?...

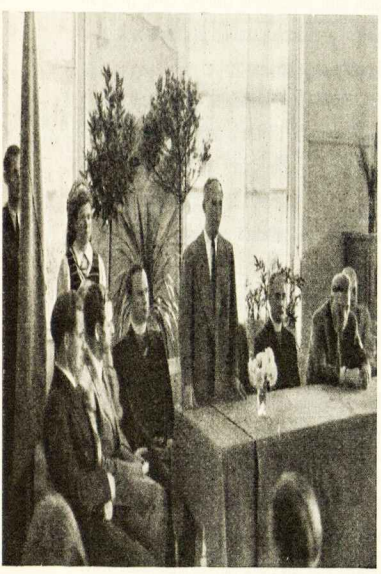

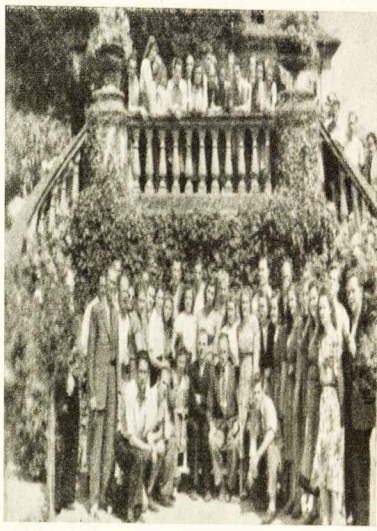

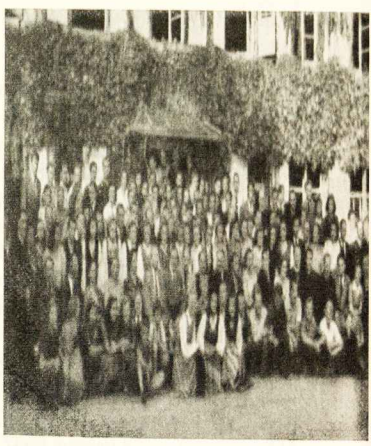

STOVYKLA

Iš viršaus apačion: Stovyklautojai Konstancoje prie Šveicarijos sienos; Schw. Gmündo mergaitės šoka ant uosto tilto „... tėvui vėjui liepiant, visos šokti turi"; iškilmingo posėdžio metu kalba prof. J. Brazaitis; laiveliais ant ežero; prof. A. Maceina įteikia moksleiviams konkursines dovanas.

VAIZDUOSE

Iš viršaus apačion: studentai išlydi E. Kirchner su žmona; Mainau saloje; stovyklautojai su svečiais prie savo viešbučio; lipama į laivą; „ant Palangos tilto" — Kressbronno prieplaukoje.

(Nuotraukos: A. Aušros, J. Norkaičio, Z. Smilgevičiaus.)

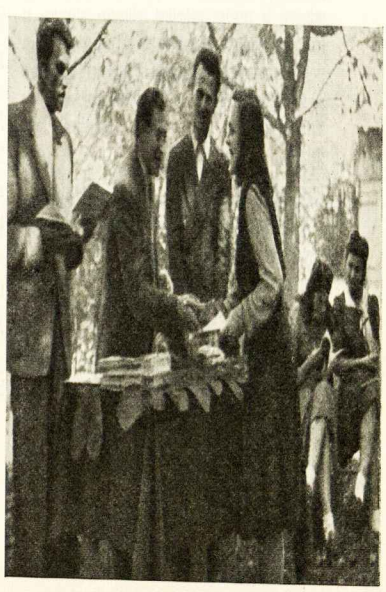

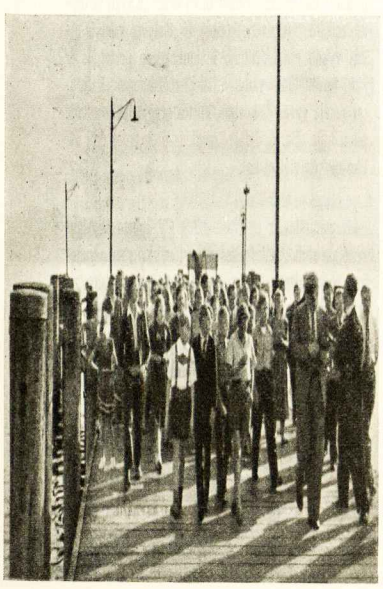

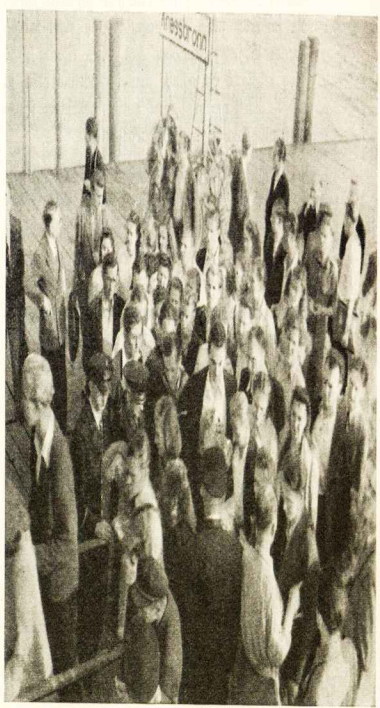

J. E. Vysk. Dr. V. Brizgys kalbasi su E. Kirchneriu, Šalpos ir Emigracijos Komiteto Pirmininku.

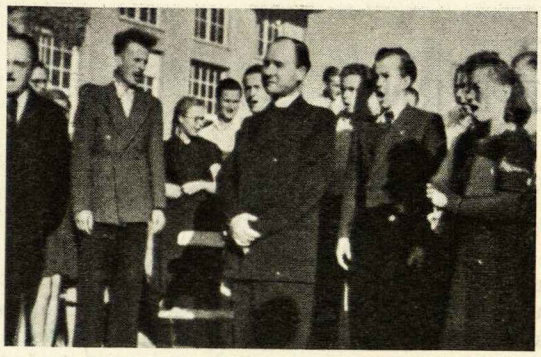

J. P. Kan. F. Kapočių, Vyr. Sielovados Tvarktoją, stovyklautojai išlydi su daina.

---

6 val. 30 minučių reikia keltis. Po to seka mankšta su maudymosi kostiumais ant ežero kranto ir tada — visi į vandenį! Nesvarbu, ar patinka, ar ne. „Gelbėkit, šalta!“ — šaukia išsigandę bailieji, kai kiti pro juos šoka ir, vos įbridusius, aptaško žalsvu ežero vandeniu. Galingos bangos ūžia, šniokščia ir supa beplaukiančius.

Šitokias aukas sporto dievaičiams sudėjus, visi pasipila būriais per miestelį į bažnyčią. Čia sugaudžia vargonai, jaunimas gieda lietuviškas giesmes, maldos kyla į aukštybes, ir širdys maldauja Galybių Viešpatį laisvės savo kraštui ir tautai, o Jo vaikams — stiprybės ir ištvermės.

Šv. Mišių metu visi eina Šv. Komunijos. Ir taip kasdien...

*

Antradienį įvyksta ekskursija garlaiviu į Konstancą. Specialus laivas paima minią dainuojančių stovyklautojų ir gabena juos smaragdinio vandens paviršiumi. Nors jo vardas „Ravensburg“, bet jis šiandien „lietuviškas“ — pilnomis krūtinėmis giedant tautos himną, ant jo stiebo pakyla trispalvė vėliava. Ir taip prisimena anos linksmos ir entuziastingos Reino ekskursijos dienos, tik čia ne aukštais krantais apsuptas Reinas, o platus ežeras, kurio krantus supa gražūs Alpių kalnai. Be paliovos skamba dainos. Visai kaip anuomet.

Sustojame sename Meersburgo mieste. Čia prof. Z. Ivinskis, šios ekskursijos vadovas, veda visą virtinę į aukštą kalną ir į seną viduramžių pilį. Apžiūrime su dideliu dėmesiu viską, nes vaikštome plytomis, kurios čia įmūrytos prieš 1200 metų... Čia stovi šarvai, kardai ir jietys, kuriomis šios pilies riteriai gynė savo kraštą, o čia odiniai maišai vandeniui nešti, gi ten — dideli mediniai ratai, kuriais pakeldavo įeinamąjį tiltą, kad priešas į pilį nepatektų.

Už pusvalandžio atplaukiame į stebuklingąją Mainau salą. Stebuklinga ji todėl, kad joje auga įvairūs šiltųjų kraštų augalai, net citrinos ir apelsinai. Deja jų paragauti mums netenka...

Pagaliau ir mūsų kelionės tikslas — senasis Konstancos miestas, kuriame 1418 metais įvyko visuotinas Bažnyčios suvažiavimas. Jame dalyvavo ir 60 Vytauto deleguotų žemaičių bajorų, kurie suvažiavimui prisistatė kaip tikri krikščionys ir išdėstė suvažiavimui kryžiuočių ordino skriaudas. Apžiūrėjome senąjį suvažiavimų namą ir salę, tačiau mūsų tautiečių jau neberadome — jie atliko savo uždavinį ir grįžo namo, o kada mes atliksime savo uždavinius ir grįšime?

Kitą vakarą surengiamas laužas. Prie ošiančių ežero bangų suliepsnoja rausvi liepsnos liežuviai. Programą sudaro dainos, choreografiniai šokiai, kuriuos atlieka Schwäb. Gmünd kuopos moksleivės at-kės, vadovaujamos p. A. Grinienės, instrumentalistai, artistai ir „Bodeno Keptuvė“ — laikraštis, kuris visus kepa ir spirgina be atodairos.

Vienas vakaras skiriamas Lietuvos partizanams paminėti. Ant ežero kranto, sode parengiamas partizano kapas ir aukuras. Tautiniais rūbais pasipuošę mergaitės, neša gėlių puokštes, berniukai su žvakutėmis rankose — tai gedulinga procesija. Prof. St. Yla uždega aukurą, jo dūmai kyla į viršų ir, regis, pasiekia net danguje žėrinčias žvaigždes. „Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė“ — suskamba iš jaunųjų krūtinių psalmės žodžiai. Po šių apeigų — meninė dalis. Gražiai papuoštoje salėje pasirodo visa eilė jaunųjų ir vyresniųjų menininkų, liūdnai skamba Pinnebergo kvarteto dainos ir salėje įsiviešpatauja tyla ir rimtis. Tą vakarą visi skirstosi netarę nė žodžio, tuo parodydami savo susikaupimą ir protestą prieš lietuvių tautos naikinimą.

*

Moksleiviai at-kai turėjo savo atskirą programą. Be keletos paskaitų, kurias skaitė MAS CV nariai J. Šeškevičius, A. Vedeckas ir kt., dar buvo pravesta visa eilė konkursų bei varžybų: literatūros žinojimo, iškalbos, gražaus skaitymo ir deklamavimo. Be to dar buvo diskutuota įvairiais organizaciniais, o taip pat ir pasaulėžiūriniais klausimais. Taip pat kai kurios kuopos atsivežė parengtų referatų, kuriuos suvažiavimo metu paskaitė dalyviams. Temos buvo šios: „Knygų skaitymo reikšmė“ (Greveno kuopa) ir „Kaip moksleivis atkas vykdo katalikiškumo ir tautiškumo principus ir kaip turėtų juos vykdyti“ (Diepholzo kuopa). Referatai sukėlė gyvas diskusijas, kurios praėjo labai gyvoje nuotaikoje. Be to, didelę meninės programos dalį atliko moksleiviai at-kai.

Nepamirštas ir sportas. MAS CV sporto skyriaus vedėjas stud. A. Vedeckas, šios stovyklos sporto vadovas, suorganizavo orinio, stalo teniso ir lengvosios atletikos varžybas. O vandens sporte dalyvavo net kelios lenktyniautojų grupės. — Tai viena iš „sportiškiausių“ ateitininkų stovyklų, — kalbasi studentai, rinkdamiesi į paskaitas po plaukimo lenktynių.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS LAIKINOSIOS GAIRĖS

Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdyba ir Vyr. Taryba savo posėdyje 1949 m. birželio 30 d. priėmė šias laikinąsias gaires, skelbdama jas visiems pasaulio Ateitininkijos padaliniams:

I. Skyriai

§ 1. Visi vienoje vietoje ar artimoje apylinkėje esantieji ateitininkai steigia Ateitininkų Skyrių.

§ 2. Įsisteigusieji skyriai tuojau praneša savo narių skaičių, vadovybės sąstatą ir veiklos planą savo krašte Ateitininkų Įgaliotiniui.

§ 3. Ateitininkų skyriai registruojasi vietos Katalikų Akcijos įstaigose kaip padaliniai „Federation catholique lithuaniene ATEITIS, membre national de PAX ROMANA".

§ 4. Ateitininkų skyriai, esant sąlygoms, gali sudaryti Moksleivių, Studentų ir Sendraugių arba bent vyresniųjų ir jaunesniųjų sekcijas.

§ 5. Susidariusios Sendraugių, Studentų ar Moksleivių Ateitininkų sekcijos registruojasi savo krašto At-kų Sąjungos centre ir Moksleivių, Studentų ar Sendraugių Sąjungų centruose.

II. Sąjungos

§ 6. Šalia ligšiolinių trijų Ateitininkų Federacijos Sąjungų (Sendraugių, Studentų ir Moksleivių) yra organizuojamos regionalinės atskirų kraštų Ateitininkų Sąjungos.

§ 7. Regionalinės atskirų kraštų Ateitininkų Sąjungos apima visus to krašto ateitininkus.

§ 8. Regionalinės atskirų kraštų Ateitininkų Sąjungos sudaro savus centrus, kurie registruojasi pas Ateitininkų Federacijos Vyr. Vadą ir palaiko su juo ryšius.

§ 9. Regionalinės atskirų kraštų Ateitininkų Sąjungos registruojasi atitinkamo krašto Katalikų Akcijos centruose tokiu pat titulu, kaip ir skyriai (plg. § 3).

§ 10. Regionalinės Ateitininkų Sąjungos savo centruose turi moksleivių, studentų ir sendraugių reikalams vadovus, kurie palaiko ryšius su atitinkamos sąjungos centrais.

§ 11. Sendraugių, Studentų ir Moksleivių Ateitininkų Sąjungų centrai kol kas pasilieka senosiose savo būstinėse Vokietijoje.

III. Federacija

§ 12. Ateitininkų Federaciją sudaro Sendraugių, Studentų, Moksleivių ir regionalinės atskirų kraštų Ateitininkų Sąjungos. Visos sąjungos veikia autonomiškai.

§ 13. Ateitininkų Federacijos Vadovybę sudaro 1947 m. Reino konferencijoje išrinktas Vyr. Vadas, Vyr. Tarybos nariai, gyveną Jungtinėse Amerikos Valstybėse, ir visų Sąjungų pirmininkai. Vyr. Taryba pagal At-kų Federacijos statuto § 24 turi teisę koptuoti naujus narius.

§ 14. Ateitininkų Federacijos Centras nuo 1949 m. rugsėjo 1 d. yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Jo būstinė yra Vyr. Ateitininkų Vado prof. Adolfo DAMUŠIO gyvenamoji vieta: Cleveland 3, Ohio; 6905 Superior Ave.

§ 15. Visi Ateitininkų Federacijos padaliniai tvarkosi pagal senuosius savo nuostatus, kiek jie yra naujose sąlygose pritaikomi.

§ 16. Ateitininkų Federacijos Vadovybė, ne vėliau kaip ligi savo kadencijos pabaigos (1952 metų, stat. § 8), sušaukia Ateitininkų Sąjungų atstovų kongresą, kuris nustatys tolimesnę Federacijos struktūrą ir sutvarkys jos veiklą.

Šie nuostatai veikia nuo 1949 m. rugsėjo 1 d.

At-kų Federacijos Vyr. Tarybos pirmininkas,
Prof. Dr. Antanas MACEINA
einąs Vyr. Vado pareigas

Rugpiūčio mėn. 29 diena stovyklautojams yra paskutinė. Dieną prieš tai, sekmadienį, įvyksta iškilmingos pamaldos. J. E. vysk. V. Brizgys aukoja Mišių auką ir pasako ateitininkams pamokslą. Po pietų, emblemomis papuoštoje salėje, įvyksta iškilmingas aktas, kurio metu gražus būrys moksleivių ir studentų kandidatų duoda ateitininko pasižadėjimą. Kalba J. E. vysk. V. Brizgys, prof. J. Brazaitis ir PAX ROMANA direktorijato narys Dr. J. Pikūnas. Atsisveikinimo žodį taria Fed. Vado pareigas einąs prof. A. Maceina, nes nuo š. m. rugsėjo mėn. 1 dienos šias pareigas perima Reino ekskursijos metu išrinktas prof. A. Damušis ir Vyr. Ateitininkų Federacijos Taryba perkeliama į JAV.

Vakare atvyksta ateitininkų draugas ir globėjas Mr. E. Kirchner su ponia ir PAX ROMANA atstovas Mr. Harrington, kurie vėliau padaro pranešimus studentų emigracijos ir šalpos reikalu.

Sekmadienio vakare įvyksta užbaigiamasis literatūros-meno vakaras. Čia pasirodo visos ateitininkiškosios meno pajėgos, pradedant jaunaisiais moksleiviais ir baigiant studentais ir sendraugiais. Oldenburgo moksl. at-kės pašoko baleto ir stilizuotų šokių, Schwäb. Gmünd šokėjos pasirodė su savo choreografiniais šokiais, o rašytojas Paulius Jurkus paskaitė dalį savo „Juodvarnių" poemos, kuri visus nukėlė į svajų ir pasakų pasaulį. Be to gražiai pasirodė ir Pinnebergo studentų at-kų kvartetas. Po šio meninio vakaro, daugelis stovyklos dalyvių dar ilgai gyveno gražiais įspūdžiais ir prisiminimais.

Stovykla baigėsi. Daugelis dalyvių jau kitą dieną išvažinėjo į savo stovyklas, o buvo ir tokių, kurie jau iš stovyklos turėjo vykti atlikti emigracinius formalumus. Pirmadienį prieš piet studentai turėjo stipendijų ir emigracijos reikalais posėdį salėje, o moksleiviai užbaigė savo programos dalį sode, kur už įvairius pasirodymus ir varžybas jiems buvo išdalinta 100 su viršum gerų, lietuviškų knygų. Atsisveikinimo proga moksleiviams žodį tarė ir prof. A. Maceina.

Taip baigėsi paskutinė ateitininkų stovykla Vokietijoje. Per šią dešimtį dienų stovyklos sąrašus perėjo 240 žmonių. Stovyklą aplankė J. P. Sielovados Tvarkytojas Kan. F. Kapočius, VLIKo narys Dr. P. Karvelis, rašytoja Vl. Prosčiūnaitė, Romos at-kų atstovas kun. Dr. V. Cukuras ir daug kitų žymių svečių. Taip pat stovykloje apsilankė VLIKo narys B. Gaidžiūnas ir nufilmavo stovyklos gyvenimo svarbesniuosius momentus.

Suvažiavimas pasveikino: Jo Šventenybę Popiežių Pijų XII, arkiv. J. Skvirecką, vyskupus Bučį ir Padolskį, PAX ROMANĄ, VLIKą, Vykd. Tarybą, LTB Centro Komitetą, BALFą, Vyčių organizaciją JAV, ateitininkų sąjungas Kanadoje ir JAV ir kit.

Ir kai antradienio rytą stotelė prisipildo išvykstančio jaunimo būriais, kažkuri mokinukė taria savo draugei:

— Taip ir praėjo... O rodos, vakar atvažiavome...

A. Sabaliauskas

TAVO DIENA

Sese,

Ar Tu žinai, kas tai yra diena? Ar jauti, kad tos dienos taip pasakiškai greitai bėga? Ar matai, kad jau vasara baigiasi, o ją atsivijo ruduo... Tas mažytis laiko tarpas — diena, tai juk laiptelis į mūsų gyvenimo poilsį, tai priartėjimas prie momento, kuriame išvysime savo Dievą! Ar Tu jauti tai, Sese? Pagalvok gerai: juk Tu nenori, kad Tavo dienos būtų beprasmės. Tu pastatysi akutes ir pasakysi: „Kaip tai beprasmės? Juk aš esu ta, kurios idealas daugiau, negu prasmė". Tai tiesa, bet ar Tu tikrai tuo idealu gyveni ir, juo degdama, nušvieti savo dieną aiškia ir skaidria gėrio, grožio ir tiesos liepsna? Tau atrodo, kad šie žodžiai perdaug moksliški ar gal nerealūs. Paklausyk, — tai taip paprasta. Tu myli Dievulį, tiesa? Taigi Tu turi savo dieną praleisti taip, kad ji Jam patiktų.

Tu kelies. Ar pagalvoji tą minutę, kad Tavęs laukia daug sunkių pareigų ir pagundų, o Jis — gerasis Dievas — Tau gali padėti. Pavesk tad visus vargus Jam ir paprašyk Jį pagalbos.

Tu klasėje. Tavo kiekvienas draugas — Tavo brolis. Ar Tu myli jį kaip brolį? Ar Tu esi jam nuoširdi ir patarnaujanti, be pasipūtimo. Sakoma, kad tylieji žmonės buvo geriausi. Juk ir Tu, Sesyt, sutinki, kad nėra reikalo apie nesvarbius dalykus daug kalbėti, ypač piktai. Gerasis Dievulis bus tikrai patenkintas, jeigu Tu kalbėsi su savo draugais tik apie kilnius ir didžius dalykus, apie tuos, kurie tarnauja jiems siekti. Venkim tuščio ir dažnai kvailo čiauškėjimo. Sesyt ar žinai, kad mokytojas yra Tavo geriausias draugas, kuris kasdien Tau duoda gražiausių dovanų? Jis ne despotas, ne! O kaip su draugu elgiamasi? Juk taip galvodama, tikrai rimtai klausysies aiškinamų dalykų ir stengsies juos pasisavinti.

Tu jau namie. Tavo mieli tėveliai pavargę. Ir Tu pavargus, bet jie daugiau. Tu ateini giedriu veidu ir esi su jais švelni, nes Tu juos myli, o Dievas mato! Tu motutei suplauni indus, išskalbi, parneši, ką reikia. Užteks laiko, tik noro reikia! Tu jiems papasakoji, kas gero klasėje — jiems gi įdomu, pasiklausai ir Tu apie jų dieną. Tad būkim, sesės, atviros su tėveliais.

Lauke gražu. Tu imi knygą ir — pasivaikščioti, bet ne tris ar keturias valandas... Tavo pamokos Tau nebus sunkios, jeigu pagalvosi, kad mokais savo tėvynės ir jos žmonių gerovei, ne pažymiui. Juk taip gražu dirbti didelį darbą! O mokytis tėviškės naudai ar menkniekis?

Sesyt! Tu domies viskuo, kas gražu, taigi nebijok skaityti svetima kalba. Bandyk! Paskirk nors pusvalandį tam dalykui į dieną.

Tavo draugas nesupranta matematikos, bet nedrįsta prašyti pagalbos. Nueik pas jį ir paaiškink. Jėzulis džiaugsis!

Nepamiršk ligoninės. Sekmadienį su savo būrelio nare aplankyk nelaiminguosius ten esančius. Žodžiu, nepamiršk gerų darbelių ten, kur jų reikia. Jie praturtins ir nušvies Tavo dienelę dieviška šviesa.

Sesute! Tai kelios mintys apie mūsų dieną. Tik kelios. Pabandyk intensyviai dirbti ir pamatysi, kokia ilga pasidarys diena, kiek daug galima joje sutalpinti džiaugsmo, giedros ir gėrio. Mes esame laimingos, nes žinome, kad dirbame ir gyvename Jam — Geriausiajam. Todėl mūsų diena — džiaugsmas. Svarbiausia kiekvieną mažytį darbelį pašvęsti Jam. O ką daryti, kad būtų ji naudinga, pasakys kiekvienos mūsų širdelė, jeigu tik būsim jautrios ir žiūrėsim į pasaulį su meile.

Tada tas mažasis laiptelis, kurį kiekvieną dieną peržengiame, artėdamos prie savo gyvenimo žiemos, nebus sunkus nei nuobodus, o svarbiausia — bus prasmingas.

D. V.

RŪPINTOJĖLIS

Nuliūdęs, susimąstęs, o Rūpintojėli,
Prie vieškelio ant kryžkelės plačios,
Kada sugrįšim pas Tave mes vėlei,
Kada pareisim iš šalies svečios?

Kas eis pasveikinti Tave rytelį?
Ar beatbėgs nudžiugusiais veidais vaikai?
Ar tik liūdnai čyrendams vyturėlis
Pasveikins su aušra meiliai?

Veltui Jis laukia — nesulaukia,
Neatsilanko nieks pas Jį...
Tik vyturėlio aidas plaukia,
Tartum giesmė gaili, gaili...

Jūratė

DEBESĖLIS

Tėviškėje žydėjo sodai. Balto ir rausvo atlaso žiedai slėpė savyje vaisiaus užuomazgas ir glaudė jas meiliu rūpestingumu. Saldus kvapas liūliavo žiedus ir pasakojo jiems brandaus rudenio laimę. Aukso pienės ir maži Šv. Jono varpeliai slėpėsi sodrioje žolėje po medžių kojomis, dengdami žemę kvapiu kilimu.

Melsvame danguje suposi mažytis, rausvai baltas debesėlis. Virš jo ilsėjosi skaidraus oro skliautas, per kurį greitai skrido sidabro strėlės — saulės spinduliai. Jie glamonėjo debesėlį, gaubė jo galvelę blizgančiu vualiu. Šis gi maloniai lenkėsi prieš juos ir traukė į save šiltą saulės pasiuntinį. Apačioje jo driekėsi lygūs žali laukai, ošė tamsios girios, tekėjo juodos upės. Maži nameliai buvo vos matomi sodų baltume. Prie upių taškėsi maži kamuoliukai — vaikai, o pievose ganėsi bandos.

Debesiukas buvo laimingas. „Aš atydžiai saugosiu savo žemę; prašysiu jai saulutę šilimos ir savo didžiuosius brolius-šilto lietaus. Aš perspėsiu ją, kai artės šalti vėjai ir nusileisiu į ją gaivia rasa, kai ji bus ištroškusi", — gavojo jis, svaigdamas iš džiaugsmo ir kildamas į saulę, kad papasakotų jai savosios žemės meilę.

Diena vijo dieną, kaip saulės rankos beriamos strėlės veja viena kitą, kaip viena mintis skuba paskui kitą. Debesėlis nebuvo amžinai laimingas: jis greitai patyrė skaudžių valandų. Jo nerūpestingas supimasis buvo sutrukdytas tada, kai vieną rytą dangaus skliautas aptemo ir šalto oro srovė ėmė jį blaškyti erdvėje. Jis išsigando ir skubiai pažvelgė jį žemę, tikėdamasis išvysti joje tą pačią harmoniją ir ramybę. Tačiau ten nusiraminimo nerado: balti medžiai soduose lenkė iki žemės šakas, kvapūs žiedai bailiai apdengė margą žolės kilimą. Paukštyčiai cypsėdami liūdėjo krūmuose, o vaikai, palikę akmenėlius ir žuvytes skubinosi namo. Piktas ir juodas viesulas čiupo debesėlį savo glėbin ir ėmė nešti kažkur, palydėdamas šiurpiu kauksmu. Ak, kaip išsigando mažasis, kaip smarkiai ėmė plakti jo pūko širdelė, ir kaip bailiai linko galvutė prie šviesių sparnelių! Jis nežinojo, kur skrenda, tačiau pasipriešinti neturėjo jėgų. Su baime žiūrėjo debesiukas į tolstančias javų jūras, mieląsias lygumas — visą brangų tėviškės peisažą. O jis nyko negrąžinamai.

JAUNIESIEMS

Ilga buvo ta kelionė. Debesėlis skrido virš kalnų, virš kurių viršūnes glostė danguje žvaigždės, virš jūrų, kurių gelmėse ilsisi gintaro rūmai. Viesulas pasiliko ir grįžo atgal, bet suaudrintas oras nešė jį toliau.

Pagaliau sustojo vienoje tarpukalnėje ir... koks džiaugsmas! — rado dar daugiau savo draugų — tėviškės debesėlių. Jis puolė jų būrin, globstė juos savo sparnelių šilku ir buvo beveik laimingas, tarėsi radęs dalį namų. Tačiau greičiau, negu saulė vieną kartą aplankiusi žemę eina poilsio, debesėlis suprato, kad jis čia negalės nurimti.

Nusinešė gaivus pavasaris į nebūtį su savimi baltus žiedus, subrandino raudonas uogas, rūpestingai jas nuskynė ruduo. Tada nuvargusi saulė traukėsi tolyn nuo tėviškės ir paukščiai ieškojo naujos užuovėjos. Jie ilgomis virtinėmis skrodė pilką dangų, kovodami su vėjais, stiprindami sparnus troškimu greitai grįžti (praleidę trumpą svečiavimosi laiką) į namus. Jie skrido per tą kraštą, kur mažasis debesiukas sveikino savo draugus.

Jis išgirdo gimtinės paukščių sparnų plakimesi miškų ošimą ir jų plunksnose pajuto pušų kvapą. „ Ak, — sušuko mažasis“, — jūs skrendat, bet žinot, kad greitai grįšit, jūs esat laimingi! Aš gi esu čia ir kažin, ar dar kada nors suksiuos tėviškės padangėje. Aš nematau margo miškų aukso gimtinėje nei voveraitės, nešančios savo drevėn riešutų žiemai. Aš nejaučiu jokio džiaugsmo, brandindamas savyje sniegules, nes čia nėra mūsojo rugio želmens, kurį reiktų apdengti“... Ir didelis nuliūdimas supančiojo debesėlio sparnelius: jis nebesidžiaugė net savo draugų artumu. „Kas ten dabar girdėti? Ar viesulas dar nemano palikti tėviškės? Ar ji nepyksta, kad aš esu čia, kad nepranešiau jai apie piktus vėjus, kad negrįžtu?“ — galvojo jis, melancholiškai plaukydamas svetimo krašto erdvėse, o laikas vis bėgo ir bėgo.

Ir atėjo diena, kada mažasis keliautojas buvo dar daugiau prislėgtas: išsigandę bičiuliai pranešė jam, kad viesulas žadąs ir čia atskristi ir kad reikia nuo jo slėptis. Gerieji vėjai žadą jiems padėti. Pašiurpo iš baimės mažasis, pagalvojęs kad bus dar toliau nuo tėviškės nuneštas, tačiau ilgai galvoti nebuvo kada, nes vėjai atsakė jiems: „Gerai, mes nunešim jus labai toli, ten bus saugu ir ramu, bet grįžti iš ten yra labai sunku!“ Ir švelniai apglėbę debesiukus, susikabiniusius sparneliais, išpūtė juos iš tarpukalnės.

Jie palikdavo nepažįstamose šalyse po kelis iš būrio, o kitiems žadėjo kitų užuovėjų.

Mažasis melsvutis buvo nuneštas kartu su paskutiniaisiais vėjų pavadintan „Saulės kraštan“. Jį pasveikino ne meilios ir plačios lygumos, bet rudi kalnai, ne žalias sidabro berželis lenkė prieš jį galvelę, o išdidus pietų augalas kėlė savo viršūnę. Jis nebematė skaidrių upių, tik šėlstančias marias. Sustingo iš nerimo ir ilgesio debesėlis, graudžiai skųsdamasis: „Čia viskas yra kitaip, negu tėviškėje, ir aš nežinau, ką turiu veikti. Čia nereikia baltų sniegulių, nes saulė visada šildo ir šviečia, o dangus toks karštai mėlynas. Aš esu niekam nereikalingas, o svarbiausia — negaliu padėti tėviškei, nors taip labai ją myliu... Manęs niekas nemato ir nepasigaili, nes nėra jėgos, sutramdančios piktąjį viesulą“.

(Pabaiga 18 psl.)

Aldona Baužinskaitė

BE TĖVIŠKĖLĖS

O kas man debesis prikopę pastatai,
Prieš namelius gimtos sodybos!
Kas man paminklai, šviečiantys aukštai,
Prieš smūtkelius, kur tėviškėlėj rymo!

Prieš žalią rūtą lenkias orchidėjos,
Ir Baltija švelniau, negu Atlantas ošia,
Vis kartais gintarą išmesdama prie kojų žvejo.
Kur pailsėt geriau, jei ne šiluose!

O kas man šalys didelės, turtingos,
Jei ten nėra gimtinės jausmo švento?!
Be tėviškėlės kažko žemėj stinga,
Nors ir žvaigždynais išpuoštoj šaly gyventum.

ROŽANČIAUS KARALIENEI

O spalio mėnesio Rožančiaus Karaliene,
Koks ilgas mūs rožančiaus karolėlių siūlas:
Nuo Tavo žemės, o Marija, sienų, —
Per kontinentus tęsias, juosia jūras.

Ir vis tai šnabždanti eilė sveikamarijų, —
Iš lūpų lūpomis lyg begalinė juosta, —
Pas tuos, kur vargo dalią nešdami išėjo,
Nuneš palaimos, nuramins, paguos...

O spalio mėnesio Rožančiaus Karaliene,
Visur mes jaučiame maldos vieningą giją,
Bet Tu surink mus, kaip maldos rožančiaus karolėlius,
Kad vėl visi drauge giedotume „Sveika Marija“.

MINTI MIKLINK

Vert. 3 t.

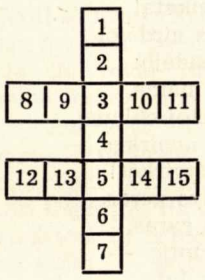

Į langelius įrašyti:

1) Į 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. įrašyti pirmojo at-kų laikraščio pavadinimą.

2) Į 8, 9, 3, 10, 11 įrašyti pavadinimą to, kuris seka po nakties.

3) Į 12, 13, 5, 14, 15, įrašyti vardą, kuris labai panašus į vieno Lietuvos D. kunigaikščio vardą.

Vert. 2 t.

Per lauką lėkė pulkas žąsų. Ūkininkas paklausė pirma lekiantį žąsiną: „Kiek čia jūsų lekia, žąsinėli?“ Žąsinėlis atsakė: „Jei būtų dukart tiek, pusė tiek ir aš pats, tai sudarytume šimtą.“ Kiek lėkė žąsų?

Atsiuntė R. Botyrius, Diepholz.

Kreivos Šypsenos

Platintojo Nusidavimai

Baisiai keistas šis pasaulis!
Nei filosofų makaulės,
Nei smikalkos asmenybių
Nesupranta jo gudrybių...
Štai va, kad ir ta stovykla:
Bodenas — gera maudykla,
Alpių saulė puikiai šildo,
Nuo suktinio grindys bilda,
Kai diskusijas įvaro,
Tai net bloga pasidaro,
Obuolius visi tik kremta...
Tik... Ta „Ateitis" nelemta...
Reikia ją stovykloj pirkti,
Noris stačiai net pravirkti:
Šitiek pinigo ant nieko —
Kriaušėm, slyvom nebelieka!
O redaktoriai tik zuja
Vis su savo „aleliuja":
Pirkit, pirkit, — šviežią, naują!
Tik epitetais apkrauja — —
Ir kai jau atsipeikėsi, —
Rankoj „Ateitį" turėsi,
Apiplėštas, be skatiko,
Bestovįs ant kranto pliko...

Na, bet sako, (taip girdėti)
Kad Amerikos pavietėj
„Ateitį" labai jau myli:
Krauna į automobilį
Ir paskui tik kad pakrato, —
Tik skaitykit į sveikatą!
Štai Čikagoj (viens girdėjo)
Mokesčiais net apsidėjo:
Sako, aš geriau ir namą
Tuoj parduosiu vietoj chlamo,
Bet jau „Ateities" nepirkęs, —
Negaliu taip būt ištvirkęs!
Taigi kur tik širdys geros,
Tai iš jų ir rūksta garas,
O kur širdys aptrūniję, —
Tai iš jų alum tik lyja...

Jei per kuopas ir draugoves
Eisi sau ieškodams šlovės,
Tai ir tą kur dar turėsi —
Greit ant kelmo pasidėsi,
Mat tokie laikai atėjo,
Kad visi demokratėja.
Bet jei „Ateitį" nusiųsi,
Tai labai nenusiskųsi,
Nes ir kuopos ir draugovės
Lenda iš tamsios palovės
Ir kai „Ateitį" sulaukia
Visa gerkle smarkiai šaukia:
„Gavom, skaitėm ir patiko,
Siunčiam tiek ir tiek skatikų".

Na, bet kartais ir nutinka...
(Man tai taip jau nepatinka)
Siunčia, siunčia — varo, varo —
O ten — niekas nesidaro...
Į pasuolį susikrauna
Randa tik kai grindis plauna
Ir pamatęs „tą naujieną"
Vėl sukamšo palei sieną,
Kad kas nors nepamatytų,
Eidamas kavos iš ryto...
Man atrodo, — jei nenori
Tai jau sąžinė padori
Liepia vietoj nesėdėti,
Bet nors kiek atsipeikėti.

Va, moksleivių kuopa viena
Susitarus gražią dieną
Ir — kaip bitės pasipylę,
Lenda į kiekvieną skylę.
„Ateitis"! — visi tik šaukia
Ir būriais per blokus traukia
Tuoj aplanko seną, jauną
(Vienas ima, kitas spiauna)
Na ir taip visus aplankę,
Grįžta „Ateitį" ištrankę.
Man taip pat su jais truputį
Teko tuo metu pabūti,
Tad, ką matęs ir girdėjęs
Pliekiu in eiles sudėjęs:

Užeinu: „Tai labas, pone,...
Padarykit tą malonę,
Gal va čia spaudos jums reikia..."
O ponulis kad užkeikia:
„Ką tu, sako, apgavike,
Kėsinies į mano plikę!
Nebe tie laikai jau, vaike,
Man spaudos jokios nereikia!
Kai tų markių daugis buvo,
(Tai ar taip, ar taip jos pūva),
Dar išmesdavau biskutį,
Bet kad taip rėmėju būti —
Nee, žinai idealistų
Nėr, kur stačia galva lystų
Šitiems popieriams į ryklę
Ir vis žertų su vėtykle!
Malonėk, meilus brolyti,
Duris mano uždaryti
Taip švelniai iš anos pusės
Ir sau nešdinkis užduseš!

„Ateitis"? — vai duokit, duokit,
Savo pundą išvyniokit!
— Teturiu, sakau, tik porą,
— Traukit šen tą meteorą!
Kas čia naujo? Va, kas rašo!
Taip. Aha... Čia tuos sutašo,
Čia štai giria, o čia peikia,
Čia aprašo — taip ir reikia!

„Kreivos Šypsenos" ir sportas —
Guli laikraštis kaip tortas
Duokit, duokit — ačiū, dėku!
Kiek skolingas pasilieku?
Taip? Gerai, bus sutvarkyta
Per laiškanešį iš ryto!

Taigi matote savaime,
Kad ta „Ateitis", — kaip laimė:
Toks reliatyvus dalykas!
Bet kas geras katalikas —
Ją turėtų perskaityti
Ir kitiems pasisakyti:
Taip, skaičiau, mačiau, regėjau
Ir lentynoj pasidėjau!

Na, užteks. Plačiajam sviete
Dar daug štukų yr' girdėti,
Bet — su numeriu naujuoju
Laukit — vėlei atvažiuoju,
O dabar — gana rimuoti
Noriu smarkiai išbučiuoti
Jus visus apsikabinęs
Jūsų

Untė Šalapinis

Tačiau buvo Kažkas stipresnis už debesėlio rūpestį ir juodas mintis; Jis tarė jam vėjelio dvelkimu ir suramino, ir paguodė: „Tu nesi nelaimingas, bet tau yra duota proga subręsti, tapti galingu. Tu esi reikalingas ir čia tėvynei, nes ten esą tavo broliukai yra nuvargę ir išsisėmę: jie laukia tavęs stipraus. Paklausyk: čia yra taip pat daug gražių dalykų — ieškok jų. Rask tėviškei dovaną, ją įliek į save! Įsigerk į svetimą, bet tos pačios saulės šildomą žemę ir išimk iš jos tai, kas tau atrodo vertingiausia. O paskui, kai ateis tikrasis laikas, pakilęs iš jos baltu sodriu rūku — skrisk tėviškėn!"

Debesėlis paklausė Gerojo Ramintojo žodžių: jis nustūmė šaltas mintis nuo savęs ir, pavirtęs ramybės ašaromis, įsiliejo į svečias upes, ieškodamas tėviškei dovanos ir kantriai laukdamas atgimimo — grįžimo valandos.

Bogota, 1949. 6. 15. **D. Vėlavičiūtė**

IVYKIAI, DARBAI, ŽMONĖS . . .

Lietuviškas Teatras Chicagoje. Sėkmingai tremtyje dirbę Vilniaus ir Kauno dramos teatrų aktoriai šiuo metu jau yra išvykę į užjūrio kraštus. Didelė dalis aktorių yra susispietę JAV Chicagos mieste, kur, laisvomis nuo darbo valandomis, repetuoja naujus arba atkuria tremtyje statytus veikalus. Šiuo metu yra išsikristalizavusios net dvi grupės. Vieną sudaro buvę Hanau „Atžalyno" trupės aktoriai su J. Blekaičiu priešaky. Ji šiuo metu rengia V. Adomėno „Svetimas plunksnas". Antroji grupė yra sulipdyta iš paskirų scenos darbuotojų. St. Pilkos sumanios rankos vedama, baigia repetuoti J. Grušo „Tėvą".

Platesnius pranešimus apie lietuviškojo teatro veiklą duosime kiekviename „Ateities" numeryje.

Čiurlionio Ansamblis, vedamas Alf. Mikulskio, Amerikoje atnaujino savo veiklą ir jau rengiasi naujoms gastrolėms per lietuviškas kolonijas Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Freiburgo Meno Mokykla (Ecol des Arts et Metiers), kuri manė užsidaryti, dabar naujai persiorganizavo, sumažino savo studijų klases ir tęsia darbą toliau.

Lietuvių Paroda New Yorke, kuri buvo lietuvių tremtinių dailininkų suorganizuota ir ten nugabenta, buvo įklimpusi į didelius finansinius sunkumus. Ji turėjo būti atidaryta dar vasaros pradžioje, bet iki šio laiko paveikslai dar tebeguli sandėliuose. Visose Amerikos lietuviškose kolonijose daromos rinkliavos parodos atidarymo reikalams bei platinama bilietai. Pramatoma, kad parodos atidarymas įvyks š. m. spalių mėn. 20 d.

Lietuvių Paroda Augustdorfe. Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. lietuviai dailininkai J. Pautienius ir Tričys surengė savo darbų parodą. J. Pautienius po ilgesnės pertraukos vėl grįžo prie tapybos, o Tričys dar visai jaunas ir dabar tepradedąs dailininkas. Ta proga vokiečių spauda, „Freie Presse", apie šių dailininkų parodą šiltai ir gerai atsiliepė.

Prof. Dr. Z. Ivinskis, Ateitininkų Federacijos Tarybos narys, tremtyje dirbęs mokslinį darbą ir mokytojavęs Nuertingeno bei Schwaeb. Gmuendo lietuvių gimnazijose, š. m. spalių mėn. 16 d. išvyko į Romą. Ten jis tyrinės Vatikano archyvus ir rinks Lietuvą liečiančią istorinę medžiagą.

Prof. Dr. A. Maceina mokslo tikslais iš Schwaeb. Gmuendo lietuvių stovyklos persikėlė į Freiburg i. Br., kur pasiliks ilgesnį laiką.

Prof. Dr. Pr. Skardžius, tremtyje profesoriavęs Tuebingeno Universitete, parengęs antrąją laidą (vokiškąją) „Lietuvių kalbos žodžių darybos" ir suredagavęs Lietuvių Kalbos Vadovą, š. m. rugsėjo mėn. 12 d. išvyko į JAV.

Tėvas Tomas Žiūraitis, OP. „Ateities" redakcijos narys įsikūrė Providence, kur dirba Kolegijoje, dėstydamas prancūzų ir vokiečių kalbas.

Aidai, vienintelis lietuviškosios kultūros žurnalas išeivijoje, baigė nugalėti visus finansinius sunkumus ir nuo 1950 m. sausio mėn. persikelia į JAV, kur, jau sustiprėjęs ir padidėjęs, kas mėnesį lankys viso pasaulio kultūringus ir susipratusius lietuvius. Naujai persitvarkę „Aidai" išeis 100 puslapių didumo knyga. Europoje iki metų pabaigos dar pasirodys du „Aidų" numeriai.

Amerikos Lietuvių Seimas. Š. m. lapkričio mėn. 4—6 d. d. New Yorke įvyksta visuotinis JAV lietuvių seimas. Visose kolonijose renkama atstovai, rengiama rezoliucijų projektai, remiama gausiomis aukomis. Svarbiausias seimo tikslas — Lietuvos laisvinimo reikalai.

---

* Johann Sebastian Bach'o sarkofagas iš sugriautos Šv. Jono bažnyčios Leipzige bus perkeltas į Šv. Tomo bažnyčią.

* Mokslininkas amerikietis Leonard Clarke grįžo iš vakarinės Kinijos, kur jis tyrinėjo Amne Matšiu kalnyno viršūnes, kurios esančios aukštesnės už Mount Everestą Tibete. Tuo pačiau jis ištyrė Geltonosios upės (Hoangho) versmes. Amne Matšiu kalnynas buvo bandyta jau keliolika kartų tyrinėti, bet vis nepavykdavo, nes toje srityje gyvena čiabuvių giminė Ngolka, kuri kalnyną laiko šventu ir jokio svetimo žmogaus neįleidžia. Iki šiol vienuolika mokslininkų grupių yra dingę šiame kalnyne be jokios žinios. Leonardas Clarke kalnyną tyrinėjo keturis mėnesius, kada Ngolka gyventojai su bandomis iškeliauja į naujas vietas.

* Vienas graikų inžinierius sukonstravo motorą, kuris veikia varomas pigia chemine medžiaga. Pritaikius tai praktikoje, visas susisiekimas automobiliais ir lėktuvais atpigtų, nes toji cheminė medžiaga yra žymiai pigesnė už benziną.

* Admirolas Byrdas ateinančią žiemą ruošia naują ekspediciją į Antarktį. Joje dalyvaus 8 laivai ir visa eilė lėktuvų su 3500 žmonių įgula.

* Saulės sistemai priklauso 40 000 mažų planetų, skriejančių tarp Marso ir Jupiterio. Kai kurių šių planetų skersmuo yra mažesnis negu vienas kilometras.

* Ingrid Bergman pareiškė, kad, baigus sukti filmą, kuriame ji šiuo metu vaidina, pasitrauks iš filmų artistės gyvenimo.

* Romoje vykusioje filmų savaitėje geriausias filmas buvo pripažintas prancūzų „Diable au Corps".

* Einama prie plano realizavimo pravesti tunelį po Mont Blanc kalnu. Tunelis jungs Prancūziją, Italiją ir Šveicariją.

* Bostono (JAV) burmistras kreipėsi į ūkininkus, prašydamas padovanoti keletą karvių miesto zoologijos sodui, nes tūkstančiai miesto vaikų neturi jokio supratimo iš kur gaunamas pienas.

* Rusų profesorius G. A. Tikhow pastebėjo, kad viena Marso vieta kiekvienais metais, tuo pačiu laiku duoda rausvą atspalvį. Mokslininkas teigia, kad ši spalva pareina nuo gėlių, kurios pavasarį pražysta panašiais žiedais, kaip mūsų neužmirštuolės.

* Vienas Paryžiaus statistikas nustatė, kad moterys pasitenkina mažesniu miego laiku, jų uoslė yra 10% jautresnė negu vyrų ir jos 25% greičiau parausta.

* Dvi amerikietės ir viena anglė liepos mėn. vidury išplaukė iš New Yorko su 17 m. ilgio jachta kelionei aplink pasaulį.

* Neseniai miręs žymus vokiečių filmų komikas Weiss Ferdl buvo geras katalikas. Gulėdamas mirties patale, aprūpintas paskutiniais sakramentais, buvo paklaustas kunigo, koks būtų jo paskutinis noras. Weiss Ferdl su lengva šypsena atsakė: „Dabar norėčiau pamatyti velnią — kokią jis veido išraišką padarė po mano pasiruošimo amžinai kelionei."

* Rašytojas Aleksandras Dumas kartą susiginčijo su prancūzų kariuomenės leitenantu. „Ginčas gali būti išspręstas tik dvikovoje" — sako įsikarščiavęs leitenantas. „— Savaime aišku", — atrėžė Dumas, — „kadangi abudu lygiai gerai valdome pistoletus, tai aš siūlau nusišauti tam, kuris ištrauks atitinkamą burtą." Kitą dieną abu susitiko mažame viešbutyje Bois de Boulogne. Dumas ištraukė burtą su juodu kryžiuku, kas reiškė mirtį. Atsisveikinęs su savo draugais, rašytojas įėjo į gretutinį kambarį, kur netrukus pasigirdo šūvis. Draugai įskubėjo į kambarį, kuriame ant lango pasirėmęs stovėjo Dumas, ir rankoje laikė rūkstantį pistoletą. „Aš nepataikiau", — atsiprašančiu tonu tarė rašytojas.

* Dillingeno (Vokietijoje) Aukštoji Filosofijos — Teologijos Mokykla šiais metais minėjo savo 400 metų sukaktuves.

Mes Svetimoje Žemėje

ITALIJA
ROMA

Kaip po visą pasaulį išblaškyti lietuviai, taip ir šv. Kazimiero Kolegijos at-kų būrelis atitinkamai paminėjo Rugsėjo 8-ją. Šventei skirtą susirinkimą atidarė subdijak. Riaubūnas, pakviesdamas dalyvius tylios maldos minute prisiminti visas viso pasaulio kampuose sudėtas lietuvių tautos aukas. Atsiremdamas į pagrindines lietuviško katalikiško mokslus einančio jaunimo žymes, apie jo šiandienines pareigas tautai stud. Čegys parengė pritaikytą mąstymą su Maironiu. Subdijak. Smilgevičius iš šaltinių surinktais daviniais pavaizdavo šiandienį Šveicarijos katalikų gyvenimą, jų kūrybinį nusiteikimą bei laimėjimus įvariose gyvenimo srityse ir padarė kai kurias išvadas, mesdamas lyginamąjį žvilgsnį į ateities Lietuvos katalikiškąjį gyvenimą. Kolegijos Rektorius kun. Dr. Tulaba išreiškė savo pasitenkinimą auklėtinių iniciatyva bei veiklumu ir ragino jos neprarasti ir ateityje. Sus-mas praėjo susikaupimo ženkle. **-DIXI.**

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

Jau įsikūrė ateitininkų vienetai šiose JAV vietovėse: Waterbury, Čikagoje, Brooklyne, Bostone, Baltimorėje ir Clevelande. Pastarajame yra moksleivių at-kų, kuopa, kuria nuoširdžiai rūpinasi prof. A. Damušis. Š. m. rugsėjo mėn. 25 dieną įvyko kuopos steigiamasis susirinkimas, kurio metu išrinkta kuopos valdyba sekančios sudėties: R. Nasvytytė — pirm., D. Staniškis — vicepirm., N. Vedegytė — sekr., A. Barzdukas — ižd. ir korespondentas, N. Balčiūnaitė — soc. reik. vad., meninių parengimų ir ekskursijų vad.

Brooklyno skyrius jau buvo nuvykęs į svečius pas Waterburio at-kus jų šventės proga.

Š. m. lapkričio mėn 6 d. Brooklyne, Aušros Vartų parapijoje šaukiamas visų Jungt. Amerikos Valstybių Ateitininkų suvažiavimas. Laukiama daug atstovų iš įvairių JAV vietovių.

SKAITYTOJAI RAŠO

Juokas juokais

„Kreivų Šypsenų" redaktorius Naujų Metų proga palinkėjo Dvasios Vadui: „... surengti išemigruojantiems ekstra rekolekcijas su pasninkais, idant mus, čia pasiliekančius, ilgiau atsimintų."

Juokas juokais, tačiau reikia stebėtis, kaip greitai daugelis išvykusiųjų spėjo pamiršti ne tik mus, bet ir visa kita.

Šiandien dėl paramos stokos, studijas nutraukti yra priverstas ir paskutinio semestro studentas. Neretai ir moksleivis, bent laikinai neturįs jokios perspektyvos emigracijai, turi palikti gimnazijos suolą, nes ir tos vienos markės sąsiuviniams pirkti nėra. Ištuštėjo, kadaise buvę gausūs, studentų šalpos fondai. Negeresnė padėtis ir su moksleivių šalpa. Senieji rėmėjai išsisėmė, pavargo. Naujai išvykusieji, kurie patys nuolatos buvo daugiau ar mažiau šelpiami (čia turime galvoje studentus) nesuprato reikalo šiuos išteklius papildyti. Tremtis teišmokė juos tik imti, bet ne duoti.

Mes suprantame, kad naujam emigrantui reikia įsikurti, įsigyti būtiniausių daiktų, pradedant kasdieniniais reikmenimis ir baigiant automobiliu ar namuku. Bet kažin, ar pirmieji fondai buvo remiami pinigais tik tų, kurie neturėjo kur jų dėti? Gal šalpa įgavo kitą pobūdį? Gal plaukia privačiais keliais, tiesiog draugams? Tai kas rūpinsis tais, kurių draugai dar čia tebesėdi?

O ir draugai gauna laiškus: „Gal tau ko nors trūksta? P r a š y k !" Ir kaip į tokį laišką neseniai išvykusiam (jei jis dar turi pinigų pašto ženklui) atsakyti? Nebent: „Dėkui, nieko, Tu pats žinai, kad mes čia „pertekliuose" gyvename."

Su pagarba ir dėkingumu minime vardus tų, kurie nepaskendo savo asmeniškų reikalų jūroje. Jų rūpesčiu plaukia sutartys ir parama. Jų aukų dėka gali pasirodyti ir šie „Ateities" puslapiai.

Bet kiekvienas išvykęs ar išvyksiantis turėtų suprasti, kad ana nedidelė dalis ir su didžiausiu herojiškumu nepajėgs visą laiką nešti naštos, mums visiems priklausančios.

Jei kiekvienas ateitininkas nuo vyriausio iki jauniausio būtų šiems reikalams jautrus, tai greit būtų mums pats laikas kalbėti ne tik apie „Ateities" išlaikymą, bet ir apie susišelpimo fondą, iš kurio bent keli ar keliolika studentų (iš karto Vokietijoje, o vėliau kitur), kurie tikrai nori ir pajėgia studijuoti, nuolatos gautų stipendijas (baigę turėtų grąžinti), bei apie didžiausiuose susibūrimo centruose lietuviškų gimnazijų steigimą, — bent po vieną valstybėje, kur daugiausia tremtinių yra išvykę, pvz., JAV, Kanadoje ir kt.

Jei mes, ateitininkai, atsisakysime šią garbingą kultūrinių rūpesčių naštą pasiimti ant savo pečių, kas ją pasiims? I r k u o p a t e i s i n s i m e s a v o p r a i l g i n t o s t r e m t i e s l a i k ą ? **J. Juozukas.**

Taip kadaise Lietuvoje, būdami moksleiviais ir studentais, palydėdavome vasarą...

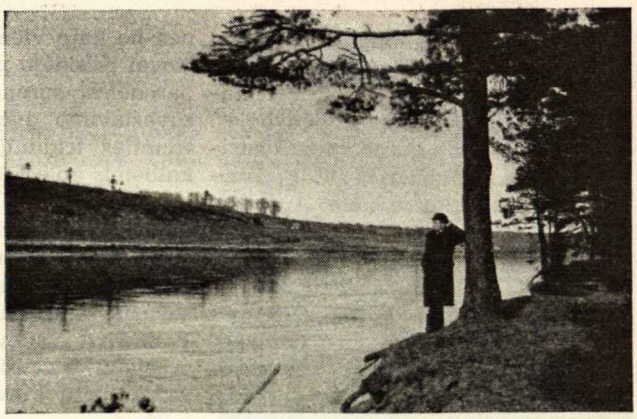

IŠ STUDENTU GYVENIMO

PINNEBERGAS

Pabaltijo universitetas š. m. rugsėjo mėn 30 d. baigia savo egzistavimo dienas, o kartu su juo turės mirti trejetą metų gyvavusi studentų ateitininkų draugovė, nes, u-tui užsidarius, studentai išsiblaškys po įvairias anglų zonos stovyklas.

Prieš trejetą metų mūsų draugovė dar Hamburge įleido šaknis į nederlingą šiaurės žemę. Pirmiesiems daigams klestėjimo sąlygos buvo nepalankios, nes juos šaldančių ledų buvo perdaug, o amžinojo pavasario saulės spinduliai dar nebuvo pajėgūs, kad ledus sutirpdintų. Reikėjo apaštalų, jų netrūko, ir tik jų pasiaukojimas, degąs meilės ugnimi, išaugino naujus daigus, paruošė dirvą naujai sėjai, kurios vaisius skinsime užjūryje.

Pabaltijo u-te ne tik dauguma studentų daug valandų paaukojo studijoms, bet gana didelė dalis dalyvavo ir visuomeniniame veikime, sambūriuose.

1946 m. įsikūrus draugovei, jos rėmuose yra tilpę šios korporacijos: „Agricola“, „Gaja“, „Grandis“ ir „Šatrija“, kurios dėl pagyvėjusios emigracijos į Angliją ir vėliau į Kanadą, ne tik kad nebegalėjo savo veiklos išvystyti, bet turėjo baigti savo dienas.

1948 m. buvo atgaivintos „Gajos“ bei „Grandies“ korporacijos ir taip pat gana judri savo veikla „Šatrija“, o rudenį, švenčiant draugovės dviejų metų gyvavimo sukaktį, buvo pašventinta ir jos vėliava.

Nežiūrint nei šaltų vėtrų dvelkimo, nei įvairių trukdymų, liepsnojo mūsų aulos magnos fakelas ir toliau, nušviesdamas kelius tiems, kurie domėjosi atsiektais laimėjimais moksle, literatūroje, mene. Draugovė taip pat dalyvavo kultūriniame gyvenime, rengdama įvairius minėjimus bei kitiems talkininkaudama.

Per tą trumpą egzistavimo laiką draugovė yra turėjusi per šimtą narių, kurių dauguma dabar randasi užjūriuose, kiti gi vokiečių u-se tęsia studijas toliau.

Draugovė ne tik rūpinosi karitatyviniais reikalais, šelpdama į nelaimę patekusius tautiečius, bet taip pat dalyvavo aktyviame Kat. Akcijos veikime, lankydama su paskaitomis netolimas gimnazijų at-kų kuopas, organizavo moksleiviams at-kams Hamburgo rajoną, suruošdama moksl. at-kams stovyklas Horneburge ir Pinneberge ir leisdama jauniesiems skirtą leidinėlį, A. Šiurnos redaguotą „Jaunystės Aidą“.

Pabaltijo universitetas po daugelio kovų šventęs triumfo dienas, dabar jau saulėlydyje. Pašaukimo darbas atliktas, daugumai jaunųjų keliai nušviesti, kovos dvasia išugdyta, — beliks tik vaisius brandinant budėti iki laisvės varpai pašauks paliktų sodybų ir alsuojančių prisikėlimo miestų link. Visose kovose dėl universiteto egzistencijos niekada nepralaimėjome ir niekas nepajėgė užgesinti mūsų fakelo; jis gesta dabar tik todėl, kad dauguma mūsų profesūros ir studentų yra jau užjūriuose. Kadaise auditorijose skambėjo jaunatviškas, palaimintas juokas, šviesiaplaukės sesės mums dainavo pavasario dainą, o šiandien to viso nebėra. Tačiau jas tik laikinai išsinešė likimo valties burės į naujus kraštus ir, jei Viešpats mus laimins, mes niekad ir toliau nepralaimėsime, bet dar kartą dainuosime pavasario himnus mūsų kunigaikščių mieste.

Ruošiant minėjimus, akademijas ir studijų savaites yra daug pagelbėjęs mūsų mielas dvasios vadas kun. kap. Krasauskas ir taip pat daug pasidarbavę tiek organizaciniame, tiek visuomeniniame darbe studentai: J. Andriulis, P. Augustinavičius ir K. Ašoklis, kurių apsukrumo dėka išspręsta daug problemų, liečiančių ne tik draugovę, bet ir santykius su kitais sambūriais.

TA-TU

PAX ROMANA EUROPOS FEDERACIJŲ SUVAŽIAVIMAS AUSTRIJOJE

Š. m. liepos mėn. 23—31 dienomis Austrijoje, netoli Innsbrucko esančiame Matrei miestelyje įvyko PAX ROMANA suruošta studijų savaitė — suvažiavimas. Jame dalyvavo atstovai iš 18 Europos katalikiškų studentų organizacijų, jų tarpe ir trys studentai ateitininkai iš Vokietijos ir Austrijos lietuvių kapelionas kun. P. Bačinskas. Šis suvažiavimas, kuris turėjo ne organizacinį, bet grynai studijų savaitės pobūdį, nagrinėjo temą: „Dvasiniai Vakarų Europos vienybės pagrindai“. Du austrų istorikai: Innsbrucko u-to rektorius prof. Dr. P. H. Rahner S. J. ir doc. Dr. Zangerle skaitė tris paskaitas apie dvasinės Europos vienybės istorinę raidą iki vidurinių amžių, apie jos žlugimą XV—XVI šimtmečiuose ir apie nesėkmingas pastangas tą vienybę atstatyti XVIII—XIX amžiuose. Po kiekvienos iš šių paskaitų sekė ilgos diskusijos, apie kiekvienam istoriniam laikotarpiui charakteringas, paskaitose iškeltas ir visai naujas problemas. Diskusijos buvo vedamos keturiose atskirose grupėse, svarstančiose visus klausimus vienu iš keturių požiūrių: 1. Iš krikščionybės kilusios dvasinės vertybės, 2. Bažnyčios, kaip institucijos įtaka į Vakarų Europos vienybės raidą, 3. Universiteto įtaka į Europos vystymąsi ir 4. Tautų problema Europoje. Šioms diskusijoms buvo skiriama labai didelė reikšmė, ir atskirų grupių diskusijų rezoliucijos buvo skaitomos bendruose susirinkimuose ir dar kartą diskutuojamos. Ypatingai daug skirtingų nuomonių buvo pareikšta būsimos Europos santvarkos atžvilgiu. Pabaigoje šveicarų profesorius Dr. Piller kalbėjo apie federalizmo idėjas ir apie praktišką Šveicarijos pavyzdį. Suvažiavimui pagerbti, Innsbrucko universitetas

buvo surengęs iškilmingą aktą, kurio metu, be eilės sveikinimų, u-to rektorius skaitė paskaitą tema: „Katalikas studentas Europos vienybėje“. Be to, suvažiavimą aplankęs Austrijos švietimo ministeris, Dr. F. Hurdes, skaitė paskaitą apie Austrijos indėlį į Vakarų Europos bendruomenę.

Nors šios paskaitos ir diskusijos buvo daugiausia teoretinės, bet jos buvo reikšmingos jau vien dėl pagrindinės idėjos iškėlimo ir gvildenimo. Bendras keliolikos tautų atstovų darbas šioje srityje buvo gražus vienybės simbolis, kurios pagrindu yra viena bendra idėja. Suvažiavime netrūko ir pramogų: dvi dienos buvo skirtos iškyloms po gražiuosius Austrijos kalnus, o du vakarus paįvairino Vogelweider ir garsių Wiltner berniukų choro koncertai. Atsisveikinimo išvakarėse surengtame tarptautiniame vakare lietuvių ketvertukas sudainavęs tris liaudies dainas, daugelio dalyvių tvirtinimu, meniniu atžvilgiu pasirodė kaip vienas iš pačių geriausių programos dalykų. Po įvairių linksmų inscenizavimų, kurių autoriais buvo vakarinių Europos tautų atstovai, mūsų liūdnos dainos, ypač „Lietuva brangi“, konferuojančio austro tvirtinimu, sukėlė klausytojams kitokius jausmus ir priminė sunkią kai kurių tautų dalią.

Ypatingai gilų prisiminimą paliko Šv. Mišios, kurios kiekvieną rytą buvo laikomos gamtoje ir kurių metu, prieš aukojimą, kiekvienas norįs vėliau priimti Švenčiausiąjį, pats įdėdavo komunikantą į bendrą taurę. Bendras darbas, linksmi vakarai, gražus atsisveikinimas — visa tai paliks dalyvavusių širdyse neužmirštamą prisiminimą.

Galima pridurti, kad suvažiavimo metu lietuviai pasinaudojo dar viena proga savo tautos populiarizavimui, nes jie kaip vienintėliai užsienio atstovai prisidėjo prie austriškų knygų parodėlės, surengtos tame pačiame suvažiavimo name ir išstatė eilę tremties leidinių vokiečių ir anglų kalbomis apie Lietuvą, tremties metomeną, Vilnių ir lietuviškąsias problemas. Šie leidiniai buvo parūpinti VLIKO propagandos skyriaus. Reprezentaciniai veikalai, pasibaigus suvažiavimui, buvo padovanoti PAX ROMANA vadovybei ir žymiesiems svečiams, o gausias brošiūras jau parodos metu kiekvienas galėjo pasiimti. **V.**

KATALIKŲ DP STUDENTŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS HEIDELBERGE

Š. m. rugpiūčio mėn. 6 ir 7 dienomis Heidelberge įvyko DP studentų šalpos ir emigracijos komiteto surengtas posėdis, kuriame iš 24 įvairių universitetų atstovų dalyvavo penki ateitininkai. Posėdžiams vadovavo minėto komiteto pirmininkas Edward E. Kirchner, buvęs PAX ROMANA vicepirmininkas. Po trumpų pranešimų apie kiekvienos organizacijos veikimą ir statistinius duomenis atskiruose universitetuose, buvo aptariamos visos su studentų materialiniais sunkumais susijusios problemos ir kiekvieno universiteto atstovai turėjo progos informuoti apie specifines savo gyvenimo sąlygas. P. Kirchner, atsakinėdamas į jam statomus klausimus, bendrais bruožais nušvietė studentų šalpos galimumus. Po pertraukos, kurios metu buvo aplankyta Heidelbergo pilis su garsiąja milžiniška statine, buvo kalbama apie organizacinį darbą. Šalpos ir emigracijos komiteto veikla praplėsta ir į šiaurinius Vokietijos amerikiečių zonos u-tus, kaip Frankfurtą, Würzburgą ir Erlangeną. Buvo kalbama ir apie studijų savaites, kurias katalikų DP studentų organizacijos rengia komiteto žinioj esančioje Hohenaschau pilyje. Sekančią dieną, sekmadienį, po bendrų Šv. Mišių buvo kalbama apie emigracijos galimumus. P. E. Kirchner pažadėjo apie suvažiavimą ir visas informacijas išsiuntinėti aplinkraštį visoms organizacijų grupėms prie kiekvieno universiteto. Be PAX ROMANA atstovo p. Harrison į suvažiavimą atsilankė vokiečių katalikų studentų atstovai ir perdavė draugiškus linkėjimus. Gavę eilę naudingų informacijų ir užmezgę glaudesnius draugiškumo ryšius, dalyviai užbaigė suvažiavimą pakilioje nuotaikoje. **V.**

TARPTAUTINĖ R. KATALIKŲ STUDENTŲ STOVYKLA

1949 m. rugpiūčio mėn. 1—7 dienomis į Gemen prie Borken ruošiamą tarptautinę stovyklą susirinko įvairaus didumo delegacijos net iš 13 kraštų. Nepabūgo atvykti į stovyklą atstovai net iš Australijos ir Norvegijos. Lietuvius atstovavo vienas Münsterio at-kų draugovės narys.

Stovyklos atidarymas įvyko rugpiūčio mėn. 1 d. vakare, kur buvo atlikti įvairūs meniški pasirodymai ir pristatytos delegacijos. Stovyklos metu buvo diskutuojami įvairūs katalikiški tarptautiniai klausimai ir buvo jieškoma kelio prie dar glaudesnio įvairių tautų katalikų studentų bendradarbiavimo. Į tarptautinę stovyklą atsilankė ir Münsterio vysk. Michael, kuris savo kalboje nušvietė dabartinę R. Katalikų Bažnyčios padėtį ir išaiškino, kodėl Šv. Tėvas buvo priverstas imtis tokių griežtų priemonių, ekskomunikuodamas visus komunistus. Į stovyklavimo pabaigą atvyko amerikietė prof. Dr. Luckau, kuri savo kalboje pažymėjo, kad JAV visuomenei jau žinoma, ką komunizmas padarė Pabaltijo kraš-

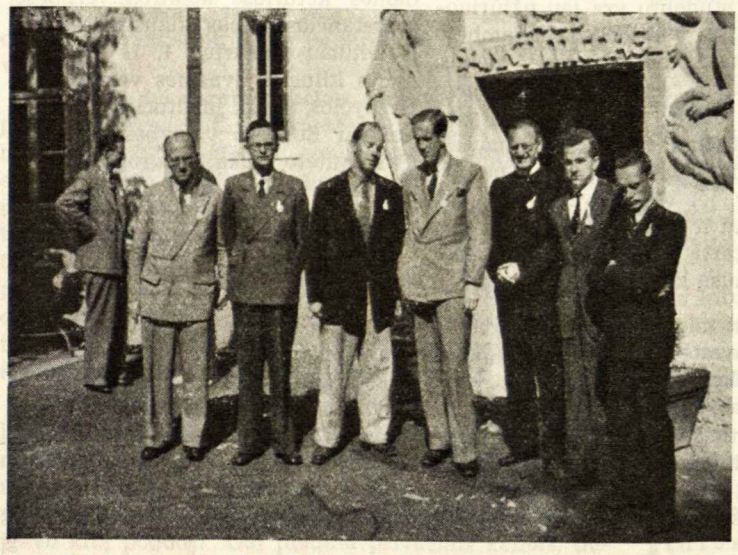

Ateities dalyviai su PAX ROMANA vadovybe: (iš kairės į dešinę) Rudis Salat, PAX ROMANA direktorijato narys, J. Norkaitis, Bernard de Hoog — Gen. Sekretorius, E. A. Pompe — P. R. Stud. Sajungos Pirmininkas, Dr. P. Bačinskąs, Dr. Br. Valatka, V. Natkevičius.

(Nuotrauka J. Norkaičio.)

tuose, Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje, kad JAV visuomenė yra prieš visus nežmoniškus veiksmus nusistačiusi ir juos pasmerkusi.

Stovykloje dalyvavo 99 įvairių universitetų vokiečiai studentai ir 40 užsieniečių. Diskusijoms vadovavo prof. Lenz Medoc iš Paryžiaus u-to. Stovyklavimas praėjo katalikiškoje nuotaikoje. Teko patirti, kad ateinančiais metais į tarpt. R. Kat. studentų stovyklą rengiasi atvykti ir JAV katalikai studentai.

Atstovas

STUDENTŲ ATEITININKŲ ATSTOVAS — PAX ROMANA DIREKTORIJATO NARYS

Įvykusiame pasauliniame metiniame PAX ROMANA kongrese Mexikoje, 1949 m. balandžio mėn. 27—30 dienomis vadovybės rinkimuose į PAX ROMANA direktorijatą iš 8 vietų viena teko Studentų Ateitininkų Sąjungai. Šion vieton Studentų At-kų S-ga delegavo Dr. J. Pikūną, buvusį dvejus metus Studentų At-kų S-gos pirmininku tremtyje. „Ateities“ Studentų Sąjunga PAX ROMANA vadovybės yra vertinama kaip veikliausia ir skaitlingiausia iš 7 tremtyje esančių ir PAX ROMANAi priklausančių Sąjungų. Todėl ji ir buvo išrinkta užimti vieną vietą šiame direktorijate.

Bendrai SAS labai glaudžiai bendradarbiauja su PAX ROMANA, aktyviai dalyvaudama visuose tarptautiniuose studentų parengimuose, metiniuose pasauliniuose PAX ROMANA kongresuose, rengiamose studijų dienose ir t. t. SAS Centro Valdybos ir PAX ROMANA vadovybės ryšys yra ir asmeniniu požiūriu labai glaudus.

SAS glaudžiai bendradarbiauja ir su kitomis egzilinėmis katalikų studentų federacijomis; šiam tikslui veikia KATHUNITAS komitetas, kuriame kiekviena egzilinė federacija turi po vieną savo atstovą. KATHUNITAS yra surengęs ir kelis katalikų studentų sąjungų suvažiavimus Freiburge, Heidelberge ir kt., kuriuose dalyvavo ir po keletą „Ateities“ atstovų. Kurį laiką KATHUNITO pirmininku buvo Dr. V. Bieliauskas, dabar išvykęs į Ameriką. Taip pat artimai bendradarbiaujame ir su Mr. Kirchner įstaiga Münchene — DP Studentų Šalpos ir Emigracijos Komitetu. Ši įstaiga remia katalikus studentus materialiai, o taip pat padėjo visai eilei SAS studentų išrūpinti JAV stipendijas.

Š. m. rugpiūčio 10—16 dienomis įvyko PAX ROMANA direktorijato posėdis, kuriame buvo nutarta 1950 Šventaisiais Metais Olandijoje sušaukti pasaulinį PAX ROMANA kongresą, kuriam pasibaigus, dalis kongreso dalyvių vyktų į Romą dalyvauti Šv. Metų iškilmėse. **P. K.**

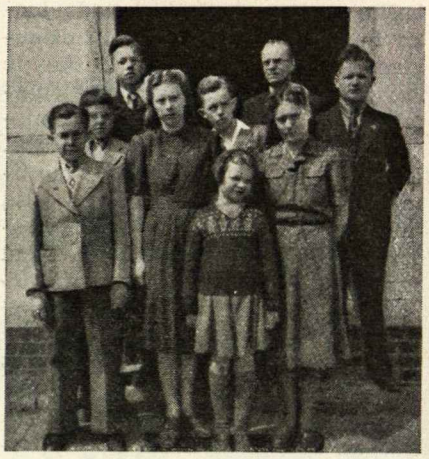

Buv. Augustdorfo MAS kuopos moksleiviai su dvasios vadu kun. Radvinausku

IŠ MOKSLEIVIU GYVENIMO

DIEPHOLZAS

Šių metų birželio, mėn. 26 d. įvyko moksleivių ateitininkų „Adomo Jakšto“ kuopos metinė šventė. Ši kuopa įsikūrė lygiai prieš metus, suvažiavus į Diepholzą Gr. Hesepe ir Dedelstorfo stovykloms.

Savo šventę pradėjome pamaldomis, kurių metu visi at-kai priėmė Komuniją, tuo dar labiau pabrėždami dienos iškilmingumą. Po pietų įvyko iškilmingas posėdis. Į garbės prezidiumą buvo pakviesta vietos dvasininkai, sendraugių atstovai ir stovyklos bei gimnazijos vadovybės. Taip pat buvo pakviesti ir skautų vadai ir moksleivių at-kų tėvai.

Iškilmingo pasižadėjimo metu 30 jaunų moksleivių tapo tikraisiais Kristaus kariais ir ateitininkiškosios idėjos pasekėjais. Ta proga jaunuosius sveikino svečiai ir garbės prezidiumo nariai, linkėdami ištvermės ir pasisekimo.

Iškilmingas posėdis buvo baigtas at-kų himnu.

Vakare įvyko moksleivių at-kų surengtas pasilinksminimas, kuris praėjo pakilioje nuotaikoje.

V. Užg.

SCHW. GMÜND

Pasikeitus stovykliniam gyvenimui, pasikeitė Marijos Pečkauskaites kuopos veikimas, o tuo pačiu keičiasi ir mūsų korespondencijos pobūdis — tai nebus ypatingų žygių ir įvykių aprašymas, o daugiau savo nuotaikų išsakymas, tai bus laiškas į užjūrius.

Pas mus dabar gyventojai ne gyvena, o juda — važiuoja ir emigruoja šen bei ten. Jų vieton vėl kiti atvyksta. Kiekvienas susirūpinęs tik savimi, savo rytojum, neranda laiko nei noro kokiam nors kultūriniam, visuomeniniam susibūrimui.

Taigi, neberuošiame ir mes didesnių meninių ar religinių parengimų, išvykų. Paskutinis didesnis mūsų pasirodymas buvo Rugsėjo 8. Programą suorganisavo ir išpildė beveik vieni ateitininkai. Po meninės dalies salėje, žvakių ir gėlių procesija nubangavo prie skautų gražiai papuošto partizano kapo. Čia, uždėjus vainiką ir sudeginus rausvas gėles, — mūsų brolių partizanų jaunystę — tyliai jautriai suskambėjo Žemaičių, Sūduvos ir Rytų Lietuvos miškų partizanų dainos, mūs brolių skundas — tėvynės laisvės ir namų židinio ilgesys. Žvakutėms gęstant ir paskutiniams gėlių žiedams subyrant į pelenus, kun. prof. St. Yla savo jautriu užbaigiamuoju žodžiu išemigruojantiems sujaudino visus iki gelmių.

Lyg audros išgąsdinti paukšteliai mes renkamės dažnai į savo lizdą — į kuklius susirinkimus klasėje (ramovės netekome) ir džiaugiamės, kad dar liko mūsų nedidelis būrelis. Šiuo metų yra 28 nariai. Skubame susigaudyti kiek galima daugiau ideologinių, emigracijai reikalingų žinių. Mūsų jauniausieji smarkiai ruošiasi pasižadėjimui į jaunesniuosius ateitininkus.

Į užjūrius išleidome jau 75 narius (4 į Australiją, 2 į Kanadą, 2 į Venecuelą, o visus kitus į JAV). Jei anksčiau su liūdesiu ir užuojauta palydėdavom išemigruojančius, tai dabar jau atsisveikiname linksmai, dažnai su šokiais ir žaidimais, nes galime tarti — „iki pasimatymo!“ Jau pajutome, kad visas mūsų svoris yra „ten“, o ne čia. Didžiausias mūsų rūpestis yra, kaip įdomiau ir originaliau išleisti mūsų draugus, ypač veiklesniuosius valdybos narius, nes, pasirodo, paskutinis atsiveikinimo susirinkimas yra ištikimiausias jų palydovas per marias į naują pasaulį.

Labai gyvas ir įdomus pasidarė susirašinėjimas su išvykusiais. Gaunamе tiek daug „kilometrinių“ laiškų, jog kartais per susirinkimą nelieka laiko kitai programai, kaip tik

laiškų skaitymui. Ir kiek tada juoko ir ašarų būna! Mes taip džiaugiamės, kad kiekviename laiške jie rašo: „Gmündas man beliko vienintelė graži svajonė, deja, niekada nesugrįžtanti. Taip pasiilgau jūsų... Kas vakarą gulu ir užmiegu mintimis apie jus... Rašykit, nes jūsų laiškai padės palaikyti tą pačią pastovią Gmündo temperatūrą, kad neatšalčiau". Stovykla, bendri vargai, kuopa, idealai mus taip stripiai surišo, jog nei Amerikos doleriai, nei dangoraižiai nepajėgia įspūdžių užtemdyti. Su didžiausiu malonumu skaitome apie naujai susikūrusias kuopas, apie mūsų narių veiklų juose dalyavimą, apie mergaičių organizuojamus piknikuose mūsų šoktus šokius ir labai užjaučiame tuos, kurie skundžiasi vienišumu, nepritapimu svetimoje žemėje; gaila mūsų mažiausiųjų, kurie dejuoja, jog didieji nieko neorganizuoja; pagaliau barame tas, kurios jau savo mergaitės pavardės galūnę nubraukė, kurios nusikirpo puikias kasas...

Šiuo laišku dėkojame visiems daug ir nuoširdžiai rašantiems nariams. Taip pat kreipiamės į tuos, kurie dar nieko nepranešė apie save. Deja, nors nedaug, bet tokių yra. Parašykite bent vieną laišką, kad žinotumėm, kaip įsikurėte. Nenusiminkite, mūsų kuopa dar gyva, ji gyvena, dirba, galvoja apie jus.

Valdyba

SPAKENBERGAS

Kai 1949 m. pradžioje, grįžę iš Diepholzo instruktorių kursų, daugelis vyresniųjų klasių moksleivių išvyko mokytis į Neustadto gimnaziją, tai ir mūsų kuopos nariai visi liko tik jaunesnieji. Atkėlus į Spakenbergą Klein-Wittensee stovyklą, ir mūsų kuopos narių skaičius padidėjo. Esame surengę visą eilę parengimų ir pasilinksminimų. Š. m. rugpiūčio mėn. 4 d. išleidame į emigracinę stovyklą du kuopos valdybos narius: B. Empakerytę ir D. Izokaitytę. Pasikeitus kuopos valdybos sudėčiai, gimnazijos ribose surengėme kelis pobūvius, jų tarpe vieną su stud. at-kais ir sendraugiais. Kuopa nuoširdžiai rūpinasi kapelionas kun. A. Sabas.

L. Kamockis.

MÜNCHENAS

Išvyko kuopos pirmininkas. Š. m. rugsėjo mėn. 15 d. įvykusiame kuopos susirinkime atsisveikinome su kuopos pirmininku A. Bagdanavičium, kuris išvyko į JAV. Ta proga buvo išrinkta ir nauja trijų asmenų kuopos valdyba, pasiskirsčiusi pareigomis sekančiai: R. Kriaučiūnas, V kl. mok. — pirm., D. Laukaitytė, VII kl. mok. — sekr., L. Nikolskytė, III kl. mok. — ižd. **-apo-**

GREVENAS

1949 m. rugpiūčio mėn. 12 d. A. Stulginskio vardo kuopa surengė savo 2— jų metų veiklos minėjimą. Ta proga įvyko viešas minėjimas, kurio metu dar keletas mūsų brolių ir sesių davė priesaiką ir tapo tikraisiais kuopos nariais. Naujai įstojusius mūsų brolius pasveikino kuopos globėjas kun. Račkauskas ir dar keletas svečių, palinkėdami ištvermės darbe ir pasiryžimuose. Minėjimas užbaigtas tautos himnu.

E. Lauciūtė.

„ATEITIES" GARBĖS PRENUMERATORIAI

Vokietijoje: Kun. dek. Zenonas Gelažius, Tėv. Alfonsas Bernatonis, OFM, Tėv. Benediktas Rutkauskas, OP, kun. Lionginas Jankauskas, Dr. Stasys Ankudavičius, Dr. Jonas Paukštelis, p. Juozas Žilionis, Juozas Petraitis, Justinas Brizgys, Ona Savickienė, Sofija Jonynienė, Juozas Gruzdas ir X.

Kanadoje: Kazys Kaknevičius, Aloyzas Puida, P. ir St. Žymantai, kun. Petras Ažubalis, Klemensas Matkevičius, Jeronimas Pleinys, Kazys Bungarda, Vaclovas Laniauskas, Aloyzas Astravas, Eduardas Olšauskas, E. ir K. Gudinskai ir kun. Dr. J. Tadarauskas.

Taip pat dėkojame visiems Kanados at-kams, supratusiems spaudos reikšmę ir mus parėmusiems, nes tik tokiu būdu leidėjai ir redakcija galėjo tesėti savo pažadus. Dėkojame „Ateities" platintojui stud. St. Dargiui už pastangas platinant šiame krašte at-kų žurnalą.

Didelė padėka priklauso visiems mus parėmusiems iš visų kontinentų, ypatingai JAV ateitininkams, kurie savo pagalba įgalino mus tęsti šį sunkų darbą. Taip pat tariame ačiū ir Dr. V. Šmulkščiui, kuris dirba sunkų platintojo darbą Jungt. Amerikos Valsybėse.

Leidėjai ir Redakcija

EMIGRAVUSIŲ ATEITININKŲ DĖMESIUI!

Pranešame, kad yra pasikeitęs Moksleivių ir Studentų Ateitininkų Sąjungų Užsienio Skyriaus adresas:

„Ateities Užsienio Skyrius
(14b) Tübingen, Ulrichstr. 18.
Germany

MAS ir SAS Centro Valdybos

SVARBU IŠVYKSTANTIEMS

1. Visi išvykstantieji būtinai perduoda savo adresus kuopos, draugovės ar skyriaus valdybai, kuri tuojau persiunčia Užsienių Skyriui.

2. Vykstantieji per Grohno pereinamąją stovyklą registruojasi pas kun. V. Šarką specialioje ateitininkų knygoje.

3. Vos tik nuvykę į JAV tuč tuojau registruojasi Amerikos Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyboje šiuo adresu: Mr. Dr. V. Šmulkštys, 179 Congres Ave, Waterbury, Conn., pranešdami savo tikslų adresą.

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAI

1. Užsiprenumeravusiems šis „Ateities" numeris yra jau paskutinis. Toliau laikraštį galima gauti paprasta tvarka per kraštų įgaliotinius.

2. Visi, kurie dar nėra atsilyginę už pirmuosius du numerius, prašomi kaip galima greičiau atsilyginti. Užsienio skaitytojai atsilygina per laikraščio įgaliotinius:

AUSTRALIJOJE: Petras Bielskis, Bulahdelah, N. S. W. Australija.

ANGLIJOJE: Antanas Laurinaitis, 43 Victoria Str. Maningham L. Bradford, England.

ARGENTINOJE: Kun. Pranas Garšva, Mendoza 2280, Avellaneda Be. A. Rep. Argentina.

ITALIJOJE: Kun. Dr. V. Cukuras, „Ateitis", Via Casalmonferrato 20, Roma, Italia.

KANADOJE: Petras Bražukas, 91 Hillerestor, Toronto, Ont. Canada.

J. A. VALSTYBĖSE: Dr. V. Šmulkštys, 179 Congres Ave, Waterbury, Conn. U. S. A.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Bulletin international de la jeunesse catolique, Nr. 8—10, 1949.

Aidai, 24 Nr., 1949 m., rugsėjis. Šiame numery pažymėtina sekantys straipsniai: J. Grinius — Laisvė ir likimas; Dr. J. Gutas — Netikros mistikos grėsmė; A. N. Niliūnas — Nepriklausomos Lietuvos poezija; Dr. J. Budzeika — Europos ūkio atstatymas; su grožine literatūra dalyvauja: A. Vaičiulaitis, J. Grinius, P. Jurkus, A. Baronas, V. Jonikas. Be to, labai plati ir turtinga apžvalga.

Tegu nelieka nei vieno inteligento lietuvio be vienintelio lietuviškosios kultūros žurnalo. Reikalaukite pas „Aidų" platintojus, kurių adresus paskelbėme „Ateities" 2 (10) Nr.

V. Jonikas, Pakeleiviai, lyrika, 112 psl., 1949 m., Ventos leidinys.

Lux Leidinių Katalogas, 1949 m., 4 psl.

VISI SKAITO, PLATINA IR REMIA ATEITI

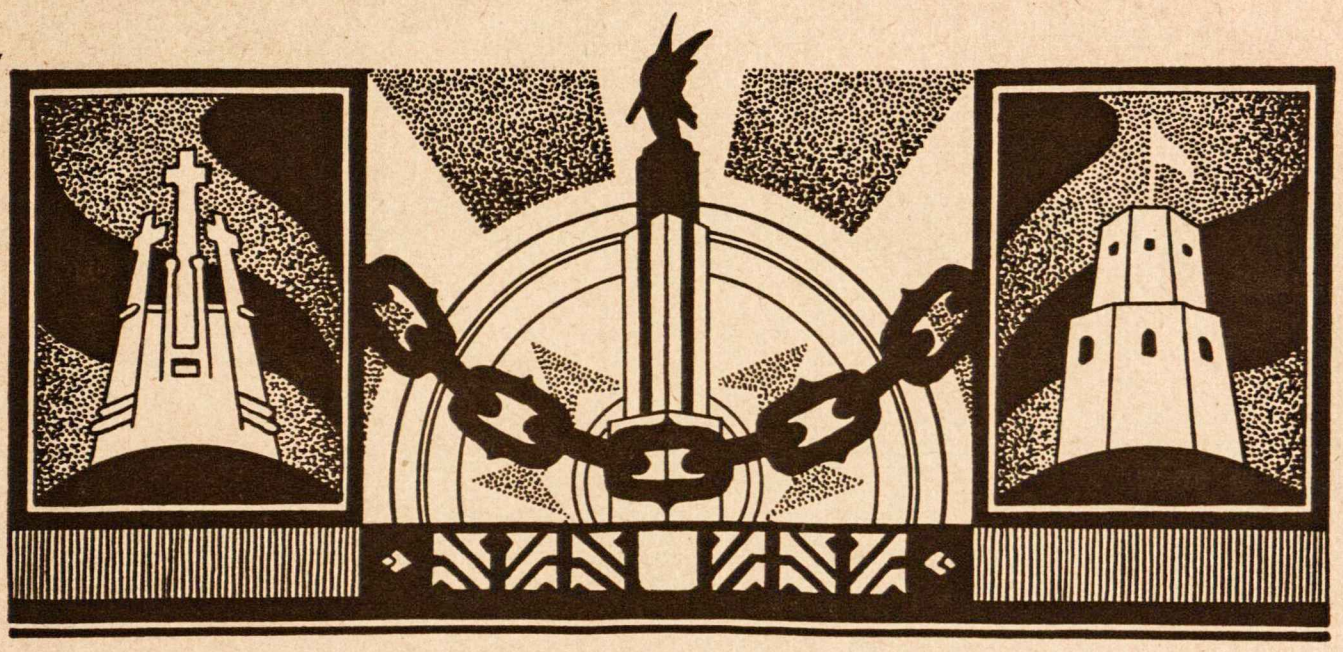

NEBEUŽTVENKSI UPĖS BĖGIMO!

TURINYS

Vincas Jonikas, Nežinomo brolio nekrologas (eil.) 1
J. Kavaliūnas, Pilnutinės asmenybės bruožai . . 2
Stasys Yla, Atnaujinimo šauksmas 6
Vlada Prosčiūnaitė, Freiburgo Münstery (eilėraščiai) 8
Antanas Maceina, Šalkauskis kaip ateitininkas . 9
Tvirtu keliu (rezoliucijos) 11
A. Sabaliauskas, Ant ežerėlio 12
Ateitininkų Federacijos laikinosios gairės 15

MŪSŲ JAUNIESIEMS

D. V. Tavo diena 16
Jūratė, Rūpintojėlis (eil.) 16
D. Vėlavičiūtė, Debesėlis 16
Aldona Baužinskaitė, Du eilėraščiai 17
Mintį miklink 17
Kreivos šypsenos 18
Įvykiai, darbai, žmonės 19
Skaitytojai rašo 20
Mes svetimoje žemėje 20

Viršelių 1 psl. — Sėjėjas Lietuvos laukuose.
Viršelio ir teksto išpuošimai bei vinjetės Liudo Pretkelio, viršelių 3 psl. vinjetė P. Miškinio. Tekste 23 iliusViršelių 1 psl. — Sėjėjas Lietuvos laukuose.

ATEITIS

NR 3 (11) **ATEITININKŲ LAIKRAŠTIS** **1949**

REDAGUOJA: Paulius Jurkus, Antanas Sabaliauskas.
REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS: Schw. Gmünd, Bismarckstr. 1
Leidžia Ateitininkų Moksleivių ir Studentų Sąjungos. Spaudė: Buchdruckerei Karl Hofmann, Schorndorf.
G. M. Z. F. O. de la Direction de l'Education Publique Autorisation N° 5169 de la Direction de l'Information.

ALp(LKA)1786
1949, Nr.3

TIHAMER TOTH populiariausias jaunimo rašytojas, pedagogas, kalba širdimi į širdį ir uždega ryžtui bei gyvenimo kovai. Jis apėjo visą žemės kamuolį ir daugeliu kalbų prakalbėjo į pasaulio jaunuolius, keldamas entuziazmą, šaukdamas jaunus žmones kilniam gyvenimui.

TIHAMER TOTH antrą kartą išleidžiamas lietuvių kalba. Dar niekada mūsų jaunimas nebuvo reikalingas tokios ugnies, kaip dabar. Karas ir klajonės svetimoje žemėje iščiulpė jaunatvišką džiaugsmą, aptemdė idealus, gyvenimo prasmę.

TIHAMER TOTH ateina tremties jaunuoliui padėti, kad jis neprarastų savęs, o kurtų didelę asmenybę, kuri prasiveržtų pro laiko dulkes. Štai, Mielas Jaunime, jums skirti Tihamer Totho veikalai:

JAUNUOLIO BŪDAS — charakterio ugdymas, savęs pažinimas, valios stiprinimas, praktiški patarimai, tokie reikalingi dabarties gyvenime.

JAUNUOLIO MOKSLAS — Kas nenori aukštai siekti ir daug nuveikti? O dažnai nežino kaip. Šioje knygoje yra išdėstyta, kaip geriausia mokytis, trumpiausiu laiku daug padaryti, kaip skaityti knygas, rašyti referatus ir tt.

JAUNUOLIO RELIGIJA — tas brangiausas turtas, kurį gyvenimas dažnai sutrypia, turi būti apsaugota ir išnešta į tuos metus, kada pakilsi kūrybiniam darbui bei veikimui. Šioje knygoje rasi visą savo abejonių išblaškymą ir savo santykių su Dievu pagilinimą.

JAUNUOLIO KOVOS — Sunkūs jaunuolio brandos metai. Tiek daug klausimų, o niekur atsakymo. Į vyriškumo viršūnes veda ši knyga, kartu atsakydama į visus degamus jaunimo klausimus.

JAUNUOLI, kur tu bebūsi, T. Toth — šis didysis jaunimo bičiulis, ir jo knygos tegu būna tavo geriausi draugai.

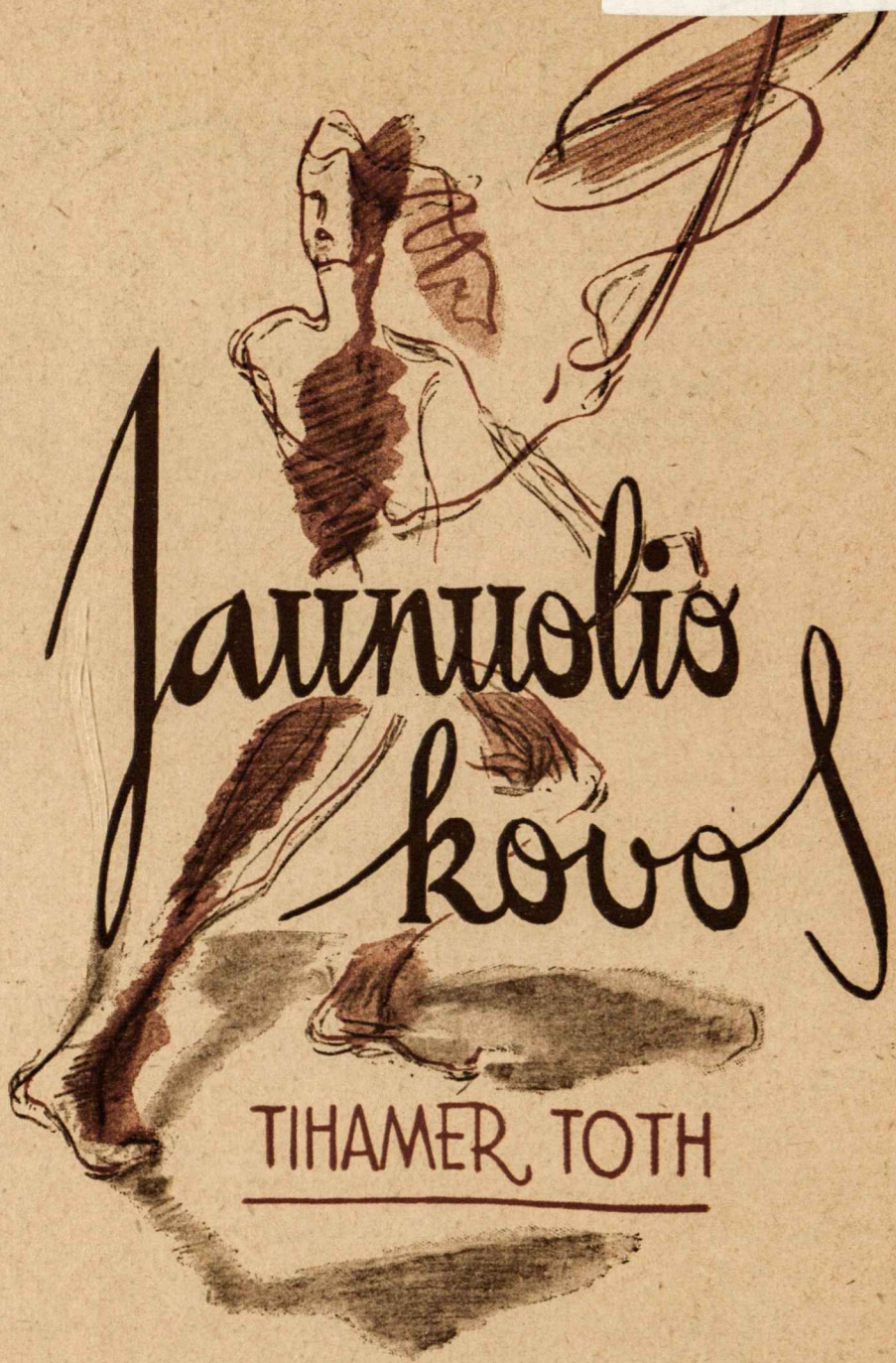

LUX

LIETUVIŠKA KNYGA

LIETUVIŠKA KNYGA išsaugos mūsų širdžių tyrumą, stiprins varge, guos nusivylimo valandose. Lietuviška knyga yra burės, kurios mūsų tremtinių laivą parves namo.

LUX leidykla, lietuviškos knygos puoselėtoja, kviečia visus į talką skaityti ir platinti jos leidinius. Iki šiol LUX leidyklos išėjo šie didesnieji veikalai:

POPIEŽIŲ ENCIKLIKOS svarbesniais gyvenimo klausimais;

A. VAIČIULAIČIO „ITALIJOS VAIZDAI" — nuostabaus grožio ir stiliaus knyga;

PSALMYNAS, naujas J. E. Ark. J. Skvirecko vertimas, dvi laidos, su lotyniškų tekstu ir be jo;

BERNARDO BRAZDŽIONIO „PER PASAULĮ KELIAUJA ŽMOGUS" poezijos rinktinė, apimanti geriausią Brazdžionio poeziją:

MAIRONIO LYRIKA, rengiama, apima „Pavasario balsus" ir poemas.

LIETUVI, LIETUVIŠKA KNYGA TAVO GERIAUSIAS DRAUGAS!

91.192.46.